

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 12.07.1995
C(95) 282 def.

95/0155 (CNS)

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

**inzake een actieprogramma van de Gemeenschap op het gebied van veiligheid,
hygiëne en gezondheidsbescherming op het werk
(1996-2000)**

**Voorstel voor een
BESLUIT VAN DE RAAD**

**tot vaststelling van een programma betreffende niet-wetgevende
maatregelen ter verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk**

(door de Commissie ingediend)

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

**inzake een actieprogramma van de Gemeenschap op het gebied van veiligheid,
hygiëne en gezondheidsbescherming op het werk
(1996-2000)**

INHOUD

I. Samenvatting	4
II. De huidige situatie	7
A. Historisch perspectief De voorgaande programma's Verbetering van de beschikbaarheid van informatie	
B. De situatie in de Europese Unie	
III. Het programma	9
Juridische grondslag Structuur en inhoud	
Deel I: Niet-wetgevende maatregelen ter verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk	10
A. Actie 1: Richtsnoeren en basis-voorlichtingsmateriaal over wetgeving	
Actie 2: Voorlichting, onderwijs en opleiding over niet-wetgevende aangelegenheden	
Actie 3: Het ontstaan van nieuwe risico's inzake gezondheid en veiligheid	
B. Actie 4: Het SAFE-programma (<i>Safety Actions for Europe</i>)	
Deel II: Bestaande en nieuwe wetgevende maatregelen	14
Actie 5: Correcte tenuitvoerlegging door de Lid-Staten van de reeds goedgekeurde communautaire wetgeving	
Actie 6: Vooruitgang van de door de Commissie gedane voorstellen	
Actie 7: Herziening van de communautaire wetgeving	
Actie 8: Nieuwe voorstellen voor activiteiten met een verhoogd risico of voor bepaalde categorieën werknemers	
Deel III: Veiligheid en gezondheid op andere beleidsgebieden	18
Actie 9: Verbetering van de samenhang tussen de werkzaamheden van de Commissie	
Actie 10: Banden met de derde landen waarmee de Europese Gemeenschap een associatie-overeenkomst gesloten heeft	
Actie 11: Verbeterde samenwerking binnen de Europese Unie en op internationaal niveau	
IV. Raadpleging	21
V. Evaluatie en verslaglegging	22
BILAGE - Indicatieve lijst van acties in de loop van 1996-1997	23

I. SAMENVATTING

Nieuwe omstandigheden vereisen een vernieuwende aanpak van gezondheidsbescherming en veiligheid

De Europese Unie maakt een periode van ingrijpende veranderingen door en de periode tot het jaar 2000 zal worden gekenmerkt door snelle veranderingen met vérstrekkende gevolgen op het gebied van technologie en vaardigheden. De economie van de EU wordt steeds meer afhankelijk van kennis. Steeds meer produktie-activiteiten worden uitbesteed en er worden meer goederen met een hoge toegevoegde waarde geproduceerd. Diensten vormen een steeds groter deel van de totale produktie. De ontwikkeling van de informatietechnologie opent het vooruitzicht van een nieuwe "informatiemaatschappij", waar de beschikking over en de overdracht van informatie steeds belangrijker worden.

In de praktijk betekent dit dat de Europese Unie ook haar actieprogramma voor gezondheid en veiligheid dient aan te passen aan deze nieuwe voorwaarden. Een snel veranderende wereld betekent dat de Unie bereid moet zijn nieuwe methoden uit te proberen om haar beleid op dit gebied uit te bouwen. De uitdaging is te verzekeren dat deze nieuwe benadering uitgevoerd kan worden zonder afbreuk te doen aan de bescherming van de gezondheid en veiligheid op het werk van de burgers van de Unie.

Arbeidsongevallen veroorzaken nog steeds veel menselijk leed en grote economische verliezen

De doelstelling van het beleid van de Commissie inzake veiligheid en gezondheid op het werk in de laatste dertig jaar was het tot een minimum reduceren van zowel arbeidsongevallen als beroepsziekten. Hoewel daarbij aanzienlijke vooruitgang is geboekt, zijn de betreffende aantallen nog steeds veel te hoog. Ieder jaar overlijden in de Unie ongeveer achtduizend werknemers als gevolg van arbeidsongevallen. Nog eens tien miljoen werknemers worden het slachtoffer van beroepsziekten en arbeidsongevallen. Naast veel menselijk leed brengt dit ook enorme economische kosten met zich. Alleen al de onmiddellijke kosten worden door de Commissie voor 1992 op 27 miljard ecu geschat. Dit vormt een belemmering van de groei van de produktie en de werkgelegenheid.

In het verleden speelde de wetgeving een centrale rol in het beleid inzake gezondheid en veiligheid

In het verleden was de actie van de EU inzake gezondheid en veiligheid op het werk vooral wetgevend van aard. Dat gold met name voor het in 1988 begonnen derde actieprogramma, dat samenviel met de invoering van de Europese Akte. Door deze Akte kreeg de Commissie nieuwe bevoegdheden om verbetering van gezondheid en veiligheid op het werk te bevorderen (Artikel 118 A). Het werd met name noodzakelijk geacht een aantal minimumnormen inzake gezondheid en veiligheid in te voeren om de voltooiing van de interne markt en het vrije verkeer van werknemers te vergemakkelijken, en ook om de werknemers te tonen dat de Europese integratie behalve een economische ook een sociale dimensie zou hebben.

Voor de toekomst wordt voorgesteld de nadruk op informatievoorziening te leggen

Het nieuwe programma zal breder worden opgezet, met meer nadruk op informatie. Dat is noodzakelijk om te verzekeren dat de benodigde informatie over de omvangrijke geldende EU-wetgeving inzake veiligheid en gezondheid effectief en correct wordt verspreid, en ook om te

verzekeren dat er rekening gehouden wordt met de bijzondere behoeften van kleine en middelgrote ondernemingen. In dit verband zal een nieuw programma worden gelanceerd dat specifiek op KMO's gericht is. Dit programma (SAFE - Safety Actions For Europe) zal uitgaan van succesvol gebleken benaderingen bij het ontwikkelen van normen voor de ontwikkeling van een werkomgeving die veilig, productief en concurrerend is.

SAFE zal de ontwikkeling van arbeidsplaatsen met een voorbeeldfunctie (reference workplaces), waar praktische oplossingen voor risico's zijn ontwikkeld en die als modellen voor anderen kunnen dienen, ondersteunen. Het bedrijfsleven en werknemers zullen op die manier kunnen leren van collega's in plaats van voorschriften van de nationale of EU-overheden te moeten opvolgen. SAFE zal ook vernieuwende benaderingen van nieuwe risicoterrijnen en activiteiten met een verhoogd risico stimuleren. Het doel van het programma is te demonstreren dat meer aandacht voor gezondheid en veiligheid op het werk geen belasting voor ondernemingen hoeft te betekenen, maar juist het concurrentievermogen kan versterken.

Een hoger niveau van veiligheid en gezondheidsbescherming zal het concurrentievermogen versterken

De bescherming van de werknemers zal de eerste prioriteit van alle acties van de Unie op het gebied van veiligheid en gezondheid blijven. Dit is niet onverenigbaar met de noodzaak om het concurrentievermogen van ondernemingen, met name KMO's, te versterken. De Commissie is van mening dat maatregelen die gericht zijn op het terugdringen van de kosten (voor werkgevers, werknemers en Lid-Staten) van ziekten en ongevallen een bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van een efficiënte, concurrerende en op kwaliteit gebaseerde economie. De Commissie zal, in het kader van dit programma, de integratie van een doelmatige aanpak inzake gezondheid en veiligheid in nieuwe managementmethoden bevorderen. Daardoor zullen niet alleen de kosten dalen; ook het concurrentievermogen kan verbeteren, omdat werknemers die overtuigd zijn dat er veel aandacht is besteed aan hun veiligheid zullen reageren met een verhoging van de produktiviteit. Dit zal weer leiden tot een algemene verhoging van de arbeidsproduktiviteit en een verlaging van het onaanvaardbaar hoge werkloosheidscijfer in de EU.

De bestaande wetgeving inzake gezondheid en veiligheid zal beter gehandhaafd worden

De wetgeving zal ook een centraal thema van de EU-activiteiten blijven. De EU-wetgeving inzake gezondheid en veiligheid dient correct en tijdig in nationale wetgeving omgezet te worden, en bovendien ook in alle Lid-Staten doelmatig en onpartijdig gehandhaafd te worden. Als dat niet gebeurt zal de doelmatigheid van deze wetgeving aangetast worden en zal het gewenste niveau van veiligheid en gezondheidsbescherming niet bereikt worden. De Commissie is voornemens er nauwlettend op toe te zien dat de Lid-Staten aan hun verplichtingen voldoen en de communautaire richtlijnen inzake veiligheid en gezondheid correct en tijdig omzetten. Zij stelt daarom voor om in het kader van dit programma niet-nakomingsprocedures te beginnen tegen Lid-Staten die op dit punt in gebreke blijven.

Om de verbetering van de handhaving van EU-wetgeving te vergemakkelijken, stelt de Commissie voor om de "Groep van hoge functionarissen van de arbeidsinspectie" een formele status te verlenen. Door nauwe samenwerking tussen de leden en de Commissie zal deze groep een bijdrage kunnen leveren aan de doelmatige en evenwichtige handhaving van de communautaire wetgeving op dit terrein. Ook stelt de Commissie voor om een

wetenschappelijk comité op te richten dat de Commissie wetenschappelijke adviezen zal kunnen geven op punten waar de wetgeving dat vereist.

Het programma omvat dan ook ontwerp-besluiten van de Commissie tot instelling van deze twee comités.

Tenslotte zal de Commissie bij de Raad aandringen op goedkeuring van de ingediende ontwerp-richtlijnen inzake "fysische agentia", "chemische agentia", "vervoer" en "arbeidsmiddelen". Door de tenuitvoerlegging van deze richtlijnen zou de algemene communautaire benadering van gezondheid en veiligheid op het werk geconsolideerd en gerationaliseerd worden.

Nieuwe risico's en gevaren kunnen aanvullende wetgeving noodzakelijk maken.

Waar nodig zal nieuwe wetgeving overwogen worden. De snelle technologische ontwikkelingen kunnen ertoe leiden dat beroepsrisico's die uitgebannen waren zich opnieuw voordoen of dat er nieuwe, nog onbekende risico's ontstaan. Dergelijke ontwikkelingen kunnen aanvullende maatregelen, met inbegrip van nieuwe wetgeving, noodzakelijk maken. De Commissie zal onderzoeken doen om de gevolgen voor gezondheid en veiligheid van dergelijke ontwikkelingen te evalueren en na te gaan welke reactie vereist is. De Commissie zal daarnaast ook alle wettelijk emiddelen waarover zij beschikt om ongevallen en beroepsziekten als gevolg van de ernstigste concrete gevallen van risico's en gevaren te bestrijden. Tenslotte kan nieuwe wetgeving ook noodzakelijk zijn om bestaande wetgeving te herzien en aan te passen in het licht van veranderde omstandigheden en nieuwe technische ontwikkelingen.

De sociale dialoog zal een centrale rol blijven spelen bij de ontwikkeling van het beleid

Het succes van de acties van de Commissie op het gebied van de gezondheid en veiligheid op het werk is voor een groot gedeelte te danken aan de betrokkenheid van de sociale partners. Het is duidelijk dat de ontwikkeling van toekomstige EU-acties op het gebied van de gezondheid en veiligheid op het werk nauwe samenwerking tussen de sociale partners bij de voorbereiding van de besluiten van de Commissie zal vereisen. Succesvolle actie op het gebied van gezondheid en veiligheid is alleen mogelijk met hun gezamenlijke ondersteuning. In haar voorafgaande drie programma's heeft de Commissie de sociale partners geraadpleegd door middel van de twee daartoe opgerichte raadgevende comités. Dit beleid zal in het nieuwe programma, dat overigens al heeft geprofiteerd van de nauwe samenwerking van deze comités met de Commissie, worden voortgezet.

II. DE HUIDIGE SITUATIE

A. Historisch perspectief

De voorafgaande programma's

Sinds 1978 heeft de Commissie drie actieprogramma's op het gebied van gezondheid en veiligheid op het werk uitgevoerd, alle op basis van resoluties van de Raad. Het derde actieprogramma was een voor de ontwikkeling van de interne markt noodzakelijke aanvulling inzake de sociale aspecten. De in dat programma gevolgde beginselen zijn heden ten dage nog steeds geldig en vormen een belangrijke basis voor de acties die momenteel worden ontwikkeld.

Dit derde programma was gebaseerd op drie fundamentele ideeën: de noodzaak om de verbetering van de veiligheid en de gezondheidsbescherming van werknemers op grote schaal met kracht te bevorderen; de plicht om erop toe te zien dat werknemers optimaal beschermd zijn tegen de risico's van arbeidsongevallen en beroepsziekten; en, tenslotte, de noodzaak ervoor te zorgen dat de concurrentiedruk van de interne markt de veiligheid en de gezondheidsbescherming van de werknemers niet in gevaar zou brengen. Deze drie doelstellingen indachtig was het programma vooral op wetgeving gericht. De doelstellingen van het wetgevingsprogramma waren:

- een zo groot mogelijke verscheidenheid van risico's te bestrijken met een zo gering mogelijk aantal richtlijnen;
- rekening te houden met de specifieke vereisten van bepaalde activiteiten of sectoren met een verhoogd risico en van bepaalde, buitengewoon kwetsbare categorieën werknemers;
- de consistentie te waarborgen tussen de in verband met de totstandbrenging van de interne markt op basis van artikel 100A goedgekeurde communautaire maatregelen betreffende de belangrijkste veiligheids- en gezondheidsvereisten voor het ontwerp en de vervaardiging van en de handel in produkten, en de op basis van artikel 118 A goedgekeurde richtlijnen betreffende het gebruik ervan op de werkplek.

De eerste stap van de Commissie was de fundamentele beginselen van de belangrijkste aspecten van veiligheid en gezondheidsbescherming op het werk nader te omschrijven. De kaderrichtlijn, die op 12 juni 1989 door de Raad goedgekeurd werd, geeft de algemene beginselen inzake de preventie van beroepsrisico's en de bescherming van de veiligheid en gezondheid aan, alsmede de taken en verplichtingen van werkgevers en werknemers in verband met het verwezenlijken van deze doelstellingen te verwezenlijken; de richtlijn voorziet verder in de oprichting van diensten voor preventie, bescherming en noodsituaties op het werk. Tot dusverre zijn twaalf bijzondere richtlijnen in de zin van de kaderrichtlijn goedgekeurd door de Raad.

Verbetering van de beschikbaarheid van informatie

Ook de informatievoorziening bleef een prioriteit. De belangrijkste en meest geslaagde voorlichtingsactie was het Jaar voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats (1992). Deze campagne was enerzijds gebaseerd op de in het kader van het derde actieprogramma van de Commissie opgestelde communautaire richtlijnen, en anderzijds op de bevordering van projecten betreffende de verbetering van veiligheid en gezondheidsbescherming op het werk in alle Lid-Staten. Bij deze actie bleek duidelijk dat werknemers veel belang hechten aan de noodzaak van verbeteringen op dit terrein. Ook de totstandbrenging van een systeem voor wederzijdse informatieverstrekking door middel van "JANUS" (een publikatie met een oplage van meer dan 15.000 exemplaren) heeft een aanzienlijke bijdrage geleverd aan de uitwisseling van gegevens tussen de Lid-Staten.

B. De situatie in de Europese Unie

Ieder jaar komen meer dan 8 000 werknemers om het leven bij arbeidsongevallen. De zwaarst getroffen sector is de landbouw, waar de mortaliteit ongeveer 13 per 10 000 werkenden bedraagt. In de industrie zijn dit er ongeveer 8 en in de dienstensector ongeveer 3.

Het jaarlijks aantal arbeidsongevallen en gevallen van beroepsziekten wordt op ongeveer 10 miljoen geraamd. Uit enquêtes blijkt dat werknemers zich nog steeds ernstige zorgen maken over hun veiligheid op het werk. In totaal verklaart één op de zeven werknemers ooit door een erkend arbeidsongeval of een erkende beroepsziekte getroffen te zijn. Nog afgezien van de menselijk leed en sociale kosten betekent dit ook tot een zware last voor de economie. In 1992 bedroegen de rechtstreeks als gevolg van arbeidsongevallen of beroepsziekten betaalde vergoedingen in totaal bijna 27 miljard ecu, ongeveer 4,6% van de sociale bijdragen van de werkgevers. Wanneer bij deze directe kosten de indirecte kosten van produktievermindering en van de vervanging van medewerkers zouden worden opgeteld, zou dit bedrag nog veel hoger zijn.

III. HET PROGRAMMA

Juridische grondslag

Een aanzienlijk gedeelte van de werkzaamheden zal bestaan uit niet-wetgevende maatregelen en maatregelen voor het toezicht op de naleving van de reeds bestaande richtlijnen. De grondslag voor deze actie wordt geboden door artikel 155 van het Verdrag en door artikel 235, voorzover een besluit van de Raad vereist is.

Wat de wetgeving betreft, zal de actie ook in de toekomst gebaseerd worden op artikel 118 A van het Verdrag, dat luidt:

"De Lid-Staten bejiveren zich om de verbetering van met name het arbeidsmilieu te bevorderen, ten einde de veiligheid en de gezondheid van de werknemers te beschermen, en stellen zich de harmonisatie bij de verbetering van de op dit gebied bestaande omstandigheden ten doel.

[De Raad stelt] door middel van richtlijnen de minimumvoorschriften vast die geleidelijk zullen worden toegepast, met inachtneming van de in elke van de Lid-Staten bestaande omstandigheden en technische voorschriften."

Bovendien zal de Commissie indien nodig ook gebruik blijven maken van andere bepalingen in het Verdrag, met name van de artikelen 118 en 118 B.

Structuur en inhoud

Dit programma is verdeeld in drie gedeelten met een reeks acties die samen de basis vormen voor de huidige en de toekomstige werkzaamheden tussen januari 1996 en december 2000.

- Deel I: Niet-wetgevende maatregelen ter verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk
- Deel II: Bestaande en nieuwe wetgeving
- Deel III: Veiligheid en gezondheid op het werk op andere beleidsgebieden

Het programma houdt ook rekening met de snelle ontwikkelingen op het gebied van nieuwe technologieën, communicatie en de organisatie van de arbeid, waardoor voortdurend moet worden toegezien op de gevolgen daarvan voor de veiligheid en gezondheid op het werk. Dit programma moet dan ook flexibel genoeg zijn om aan veranderende omstandigheden aangepast te kunnen worden. Het maakt ook gebruik van het grote aantal commentaren op het raadgevend document "Een algemeen kader voor acties van de Commissie van de Europese Gemeenschappen op het gebied van veiligheid, hygiëne en gezondheidsbescherming op het werk (1994-2000)" (COM(93)560 def.). De standpunten en meningen van andere communautaire instellingen (Europees Parlement, Economisch en Sociaal Comité), van officiële instanties zoals het Raadgevend Comité en van andere belanghebbende lichamen hebben een rol gespeeld bij het opstellen van de tekst en zijn in de inhoud van het programma terug te vinden.

Wat de tenuitvoerlegging betreft zal het programma vooral gericht zijn op de hieronder aangegeven 11 specifieke acties. Voor een succesvolle uitvoering zal een aantal begeleidende maatregelen nodig zijn. Ten eerste zal voor de goedkeuring van de niet-wetgevende maatregelen (actie 1 t/m 4) ter verbetering van veiligheid en gezondheid op het werk, en vooral ook voor de goedkeuring van het SAFE-programma, een besluit van de Raad noodzakelijk zijn. Ten tweede is een besluit van de Commissie vereist om het Comité van hoge functionarissen van de arbeidsinspectie een formele status te verlenen. Tenslotte is er ook een besluit van de Commissie nodig voor de oprichting van het Wetenschappelijk Comité voor grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling aan chemische agentia. Afgezien van deze punten kan het programma met de bestaande bevoegdheden en middelen worden uitgevoerd.

Deel I: Niet-wetgevende maatregelen ter verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk

A. Actie 1: Richtsnoeren en basisvoorlichtingsmateriaal over wetgeving

Niet-bindende richtsnoeren voor wetgeving

Tijdens het Europees Jaar voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats is met steun van de Commissie een grote hoeveelheid toelichtende documenten (papers, brochures enz.) met betrekking tot de communautaire richtlijnen opgesteld. Ofschoon deze teksten niet juridische bindend zijn, bieden zij veel nuttige informatie voor degenen die behoefte hebben aan begrijpelijke uitleg over hun rechten en plichten uit hoofde van de bedoelde wetgeving en vormen zij een bron van uitgebreide technische bijstand en achtergrondinformatie. Zowel in de EU als in derde landen was de vraag naar deze documenten groot, waaruit blijkt dat er een reële behoefte is aan dergelijke informatie.

De Commissie is voornemens deze initiatieven voort te zetten, de bestaande publikaties te blijven bijwerken en nieuwe niet-bindende richtsnoeren te publiceren. Om ervoor te zorgen dat deze gidsen en soortgelijke publikaties voldoende praktisch en duidelijk zijn, zullen ook in de toekomst bevoegde instanties, organisaties of deskundigen bij de voorbereiding ervan betrokken worden. Om te beginnen zal de Commissie niet-bindende gidsen publiceren inzake risico-evaluatie, alsmede een model voor een veiligheids- en gezondheidsplan en -dossier voor bouwplaatsen.

De behoeften van het MKB

De Commissie is zich bewust van de noodzaak ervoor te zorgen dat de wetgeving inzake gezondheid en veiligheid de oprichting en ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen niet in de weg staat. Derhalve is het van belang te verzekeren dat de informatie over de EU-wetgeving inzake gezondheid en veiligheid rekening houdt met hun specifieke behoeften en hen in staat stelt op doeltreffende wijze aan hun verplichtingen te voldoen. Dit kan op zijn beurt hun concurrentievermogen verbeteren en bijdragen tot hogere veiligheidsnormen in het MKB. De Commissie is voornemens dit proces te ondersteunen met gebruikersvriendelijker gidsen over de desbetreffende wetgeving.

Actie 2: Voorlichting, onderwijs en opleiding

i) Bewustmaking inzake gezondheid en veiligheid

De Commissie zal de Lid-Staten bijstaan bij het aanmoedigen van een beter gezondheids- en veiligheidsbewustzijn, vooral met betrekking tot een betere risico-evaluatie op de arbeidsplaats. Dit bewustzijn moet reeds vroegtijdig worden ontwikkeld, dit wil zeggen in de schoolgaande leeftijd, wanneer lering kan worden getrokken uit ongevallen thuis en bij de vrijetijdsbesteding. De Commissie zal initiatieven ondernemen ter ondersteuning van de Lid-Staten bij de toepassing van deze beginselen op nationaal niveau. Deze initiatieven zullen onder andere opleidings- en begeleidingsdocumenten zijn voor bij de gezondheid en veiligheid betrokkenen, het uitbouwen van een netwerk van opleidingscentra met en een herziening van de eerste-hulpvoorzieningen. Dit proces zal worden ondersteund door het Europees Agentschap voor de veiligheid en de gezondheid op het werk.

ii) Voorlichting over het beleid van de Commissie

De Commissie zal trachten de verzameling en verspreiding te verbeteren van betrouwbare, gezaghebbende en vergelijkbare gegevens met betrekking tot de doeltreffendheid van de op het gebied van gezondheid en veiligheid door de Gemeenschap getroffen maatregelen. Tot de mogelijke bronnen van informatie behoren bijvoorbeeld bestaande statistieken, studies over de arbeidsomstandigheden in Europa, onderzoeken op basis van epidemiologische monitoring en onderzoek naar producten ter vervanging van carcinogene en andere gevaarlijke stoffen, de toxiciteit van nieuwe producten, grenswaarden voor de volksgezondheid enz. Hiertoe zal de Commissie onderzoeken op welke wijze de samenwerking tussen de Lid-Staten en de sociale partners het best kan worden bevorderd.

De Commissie zal met name de publicatie vergemakkelijken van gegevens over risico's en te nemen voorzorgsmaatregelen in verband met fysische, biologische en chemische agentia. Verder zal zij de harmonisatie van de statistieken over arbeidsongevallen en beroepsziekten aanmoedigen. Tot slot zal zij de doeltreffendheid beoordelen van de informatie die is vereist krachtens de kaderrichtlijn en de daaraan ondergeschikte teksten.

Ter verbetering van de beschikbare informatie op het gebied van de gezondheid en veiligheid op het werk en ter voorkoming van dubbel werk zal de Commissie verbeteringen aanmoedigen in de informatieuitwisseling tussen Lid-Staten inzake nationale en communautaire initiatieven. Dit kan worden bereikt door een beter gebruik van JANUS, het tijdschrift van de Commissie over gezondheid en veiligheid, een groter gebruik van audiovisuele producten en betere informatie over doeltreffende praktijken voor gezondheid en veiligheid.

iii) Bewustmaking en evenementen

Overeenkomstig het voorlichtingsbeleid van de Commissie inzake de activiteiten van de Gemeenschap en de bewustmaking, met name van het grote publiek, zal de Commissie in overleg met de Lid-Staten voorstellen een Europese Week voor gezondheid en veiligheid op het werk te organiseren. De Commissie zal tevens

onderzoeken wat in de Lid-Staten gaande is op het gebied van de ontwikkeling, de veralgemening en de systematisering van levenslang leren en permanente educatie inzake gezondheid en veiligheid. Bovendien zal de Commissie de ontwikkeling van informatieproducten bevorderen door regelmatig een festival van audiovisuele producten inzake veiligheid, hygiëne en gezondheid op het werk te organiseren.

Actie 3: Het ontstaan van nieuwe risico's inzake gezondheid en veiligheid

Onderzoek vanuit het oogpunt van de gezondheid en veiligheid op het werk naar de ontwikkeling van de werkomgeving en de effecten van de gezondheids- en veiligheidsinspanningen in verband met de doelstellingen inzake preventie vormt een belangrijk onderdeel van dit programma.

De informatiemaatschappij en gezondheid en veiligheid op het werk

Het is van cruciaal belang dat actief aandacht wordt besteed aan belangrijke vraagstukken in verband met het effect van de informatiemaatschappij op de arbeids- en levensomstandigheden ten einde de potentiële negatieve effecten te minimaliseren. Voor telewerkers roepen de nieuwe organisatievormen van de arbeid, met name de flexibele organisatorische structuren van bedrijven, namelijk vragen op, niet alleen wat de sociale zekerheid betreft, maar ook in verband met de gezondheid en veiligheid tijdens het werk.

De Commissie heeft een Groep van deskundigen over de sociale en maatschappelijke aspecten van de informatiesamenleving opgericht. Deze groep is onder andere gevraagd onderzoek te verrichten naar de uitwerkingen van de informatiesamenleving op de gezondheid en veiligheid. Er zal grote aandacht worden besteed aan de bevindingen van deze groep en de mogelijke noodzaak van acties voor follow-up. De Europese Stichting voor de verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden zal tevens een brede discussie aan de huidige situatie in de Lid-Staten wijden en de mogelijke wettelijke voorzieningen ter voorkoming van risico's evalueren.

Onderzoek naar belangrijke problemen

Het voornemen bestaat onderzoek te ondernemen of uit te breiden naar verschillende onderwerpen, in het bijzonder:

- de incidentie en beheersing van geweld op de arbeidsplaats, waarbij werknemers, met name in de veiligheidssector en in de verkoop, steeds meer het slachtoffer worden van gewelddadige aanvallen;
- de invloed van overmatige stress en persoonlijk gedrag op de incidentie van arbeidsongevallen en beroepsziekten;
- voor- en nadelen van de toepassing van specifieke technieken voor het toezicht op de gezondheidstoestand van de beroepsbevolking (met inbegrip van genetische screening en genetische monitoring) met betrekking tot de ethische, sociale, psychologische en juridische gevolgen van deze technieken;

- de gevolgen van nieuwe technologieën en produktietechnieken, de invoering van moderne telecommunicatietechnologieën en de daaruit voortvloeiende toename van thuiswerken voor de gezondheid en veiligheid;
- de mogelijke blootstelling van werknemers, in het bijzonder in instellingen voor gezondheidszorg, aan mogelijke gevaren voor gezondheid en veiligheid, zoals bepaalde infectueuze micro-organismen, chemische agentia en stof, fysische agentia, mutagene en teratogene agentia en huidirritantia;
- de behoefte aan specifieke maatregelen voor vrouwen en jongeren;
- stimulansen ter bevordering van preventieve activiteiten met aandacht voor de doeltreffendheid en de geschiktheid voor algemene toepassing ervan.

B. Actie 4: Het SAFE-programma (*Safety Actions for Europe*)

Het midden- en kleinbedrijf heeft specifieke behoeften inzake gezondheid en veiligheid. Dit deel van het programma zal steun verlenen aan projecten van praktische aard die op een constructieve en efficiënte manier op deze behoeften willen ingaan. De bedoeling is met name aan te tonen dat goede veiligheidspraktijken en efficiënt management intrinsiek met elkaar samenhangen. Om te overleven in de zakenwereld, met name in de hedendaagse, sterk concurrerende markt, zijn goede managerskwaliteiten essentieel. Dit is een uiterst belangrijk element dat een rol van doorslaggevende betekenis speelt voor het lot van iedere onderneming, ongeacht de grootte. In dit verband moeten veiligheids- en gezondheidsmaatregelen een integraal onderdeel van de beste zakenpraktijken worden.

Het personeelsbeleid in algemene zin van ondernemingen is niet alleen bepalend voor de produktiviteit, maar kan ook bijdragen tot een vermindering van het aantal arbeidsongevallen en de omvang van het verzuim. Op vele werkplekken zijn reeds succesvolle projecten voor de verbetering van de arbeidsomstandigheden, -organisatie en -praktijken georganiseerd. In veel gevallen heeft dit onder andere geleid tot een duidelijke vermindering van het ziekteverzuim. Een van de doelstellingen van het SAFE-programma is dan ook het verlenen van steun aan dergelijke projecten, gericht op een specifiek probleem met gevolgen voor de gezondheid en veiligheid op het werk, op de demonstratie van goede praktijken ter bestrijding van arbeidsongevallen en/of beroepsziekten, of op methoden voor de naleving van de communautaire wetgeving.

Op vele werkplekken is het overduidelijk dat de werkomgeving verbetering behoeft. Het is echter niet altijd even duidelijk op welke manier dit moet gebeuren. Derhalve zal het SAFE-programma ook steun verlenen aan de ontwikkeling van model-werkplekken waar praktische oplossingen zijn ontwikkeld voor arbeidsrisico's, die als model kunnen dienen voor personen die bestaande werkplekken willen aanpassen of nieuwe willen ontwerpen. Voorts zal steun worden verleend aan vernieuwende aanpakken voor nieuwe risico's of activiteiten met een verhoogd risico, hetzij door het bevorderen van het gebruik van veilige en/of schone technologieën, hetzij door andere vernieuwende maatregelen.

Het SAFE-programma moet bijdragen tot het scheppen van omstandigheden die bedrijven kunnen stimuleren de veiligheid, hygiëne en gezondheid op het werk te verbeteren en omgevingsrisico's te verminderen en die aantonen dat dergelijke maatregelen voor het bedrijf veeleer een steun dan een last zijn. In dit verband is het belangrijk systemen te

ontwikkelen om een ononderbroken stroom van informatie van de werkgevers mogelijk te maken over hun behoeften aan informatie inzake de tenuitvoerlegging van een hoog niveau van gezondheid en veiligheid. Hierbij moet worden benadrukt dat het SAFE-programma niet beoogt de reeds bestaande activiteiten op dit gebied te vervangen. Evenmin zal het programma de verantwoordelijkheden van de Lid-Staten, de sociale partners en de officiële organisaties overnemen.

Voor het SAFE-programma komen ook projecten van Europese organisaties in aanmerking. Dergelijke projecten moeten steun bieden bij besluiten over te treffen maatregelen in volledige sectoren van bedrijvigheid, in het bijzonder wanneer deze in verscheidene Lid-Staten tegelijk worden ingevoerd. Samenvattend kan worden gesteld dat het SAFE-programma zal worden gebruikt ter ondersteuning van maatregelen die bijdragen tot een goede tenuitvoerlegging van de communautaire richtlijnen inzake gezondheid en veiligheid op het werk, die hoge normen in gezondheid en veiligheid op het werk in de Gemeenschap bevorderen en die zorgen voor een doeltreffende betrokkenheid van beide partijen in het bedrijfsleven bij de ontwikkeling, formulering en tenuitvoerlegging van het door de Commissie voorbereide communautaire beleid ter bescherming van de gezondheid en veiligheid van werknemers.

Deel II: Bestaande en nieuwe wetgevende maatregelen

Actie 5: Correcte tenuitvoerlegging door de Lid-Staten van de reeds goedgekeurde communautaire wetgeving

Uit hoofde van artikel 155 van het Verdrag ziet de Commissie erop toe dat zowel de bepalingen van het Verdrag als de krachtens het Verdrag door de instellingen vastgestelde bepalingen worden toegepast. Daarnaast is het, om de communautaire wetgeving voor de individuele burger in werkelijkheid om te zetten, is het van essentieel belang dat deze wetgeving in alle Lid-Staten op accurate wijze en tijdig in nationale wetgeving wordt omgezet en bovendien doeltreffend en zonder voorbehouden wordt nageleefd. Derhalve dient de Commissie toe te zien op de juiste en tijdige omzetting door de Lid-Staten van de communautaire gezondheids- en veiligheidswetgeving.

Hierbij zal de Commissie blijven toezien op de bekendmaking en overeenstemming met het Gemeenschapsrecht van de nationale maatregelen tot omzetting van deze richtlijnen. De Commissie zal in dialoog blijven met de voor de omzetting verantwoordelijke nationale overheden om eventueel vastgestelde gebreken te evalueren. Indien nodig zal de Commissie een niet-nakomingsprocedure instellen wanneer Lid-Staten hebben nagelaten de Commissie van de betreffende nationale wetgeving in kennis te stellen of wanneer deze wetgeving niet met de communautaire bepalingen in overeenstemming is. Met regelmatige tussenpozen zal de Commissie verslag uitbrengen over de tenuitvoerlegging van de gezondheids- en veiligheidswetgeving.

Het *toezicht op de naleving* van de communautaire wetgeving valt in hoofdzaak onder de verantwoordelijkheid van de Lid-Staten. Met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel is de Commissie voornemens maatregelen te treffen ter waarborging van de juiste en doeltreffende toepassing van de communautaire richtlijnen. De Commissie stelt voor de "groep van hoge functionarissen van de arbeidsinspectie" een formele status te geven om in het kader van een nauwe samenwerking tussen de leden van deze groep en de Commissie de doeltreffende en gelijke handhaving van de communautaire gezondheids-

en veiligheidswetgeving en de systematische analyse van praktische problemen in verband met de handhaving van deze wetgeving aan te moedigen.

Overeenkomstig het Besluit van de Raad van 21 december 1992 (inzake de doeltreffende tenuitvoerlegging en handhaving van communautaire wetgeving op het gebied van sociale zaken) en de Resolutie van de Raad van 16 juni 1994 (betreffende de ontwikkeling van een administratieve samenwerking inzake de tenuitvoerlegging en handhaving van de communautaire wetgeving inzake de interne markt), blijft de Commissie ijveren voor de verbetering van de kennis en het wederzijds begrip van de verschillende nationale stelsels en praktijken, de uitwisseling van informatie over en ervaringen met de handhaving en de ontwikkeling van opleidingsmodules voor inspecteurs. De Commissie zal de vaststelling aanmoedigen van gemeenschappelijke beginselen voor de arbeidsinspectie op het gebied van gezondheid en veiligheid op het werk en de ontwikkeling bevorderen van methodes voor de evaluatie van de nationale regelingen voor de inspectie in verband met deze beginselen.

Besluit van de Commissie 88/383/EEG

Dit besluit voorziet in de uitwisseling van informatie tussen de Commissie en de Lid-Staten over de voorgestelde nationale wetgeving inzake veiligheid, hygiëne en gezondheid op het werk. Het zou vanzelfsprekend contraproductief werken wanneer de Lid-Staten bij gebrek aan coördinatie op het niveau van de Gemeenschap juist afbreuk doen aan de bescherming van de werknemer die artikel 118 A door middel van minimumvereisten beoogt te bieden.

De Commissie meent dat de op communautair niveau geldende criteria ook op het niveau van de Lid-Staten moeten worden toegepast alvorens deze zelfstandig tot wetgeving inzake gezondheid en veiligheid besluiten. De in Besluit 88/383/EEG bedoelde groep deskundigen die is belast met het verlenen van bijstand aan de Commissie in de beoordeling van nationale voorstellen voor wetten en verordeningen, is voor de Commissie van onschatbaar belang om met haar te zorgen voor een diepgaande analyse van de nationale wet- en regelgeving vóór goedkeuring door de Lid-Staten. Op deze wijze kunnen de actuele vraagstukken grondig worden bestudeerd en kunnen indien nodig maatregelen worden getroffen om gelijke omstandigheden in de hele Unie te waarborgen. De Groep van deskundigen kan ook een nuttige bijdrage leveren tot een vergelijkbare analyse van de communautaire wetgeving.

Actie 6: Vooruitgang van de door de Commissie gedane voorstellen

De Commissie zal zich blijven inzetten voor de goedkeuring door de Raad van de in behandeling zijnde wetgevende voorstellen (met name de richtlijnen "fysische agentia", "chemische agentia", "vervoer" en "arbeidsmiddelen") ter consolidering van enkele bestaande richtlijnen en ter rationalisering van de algemene aanpak van de gezondheid en veiligheid van werknemers op deze gebieden. Het voorstel inzake chemische agentia is ontwikkeld om vroegere wetgeving betreffende chemische stoffen te consolideren en rationaliseren en om de bestaande maatregelen bij te werken.

Het voorstel is onder ander bedoeld om ervoor te zorgen dat alle voorzorgsmaatregelen op het werk worden gebaseerd op een afdoende evaluatie van de risico's die voortkomen uit de wijze waarop de werknemers aan chemische agentia worden blootgesteld. De in

Richtlijn 88/364/EEG vervatte verboden en beperkingen met betrekking tot bepaalde specifieke agentia en activiteiten zijn opgenomen in het voorstel, dat eveneens voorziet in een regeling voor de toekomstige vaststelling van grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling.

Met het voorstel voor fysische agentia worden nieuwe maatregelen ingevoerd ter bescherming tegen risico's als gevolg van drie, tot dusverre nog niet behandelde agentia (mechanische trillingen, optische straling en elektrische en magnetische velden en golven) en strekt tot wijziging van enkele bepalingen inzake geluidsoverlast (Richtlijn 86/188/EEG). Het voorstel heeft betrekking op het volledige scala aan activiteiten waarbij werknemers aan risico's blootgesteld zouden kunnen worden. Voor iedere categorie van fysische agentia zijn in de bijlagen bijzonderheden vastgelegd met betrekking tot de aard van het risico, de grenswaarden voor blootstelling en de drempelwaarden, de aard van risicodragende activiteiten, bepalingen voor meting en evaluatie, methoden voor vermindering van het risico enz.

Het voorstel "vervoer" beoogt de gezondheid en veiligheid van werknemers aan boord van transportmiddelen te verbeteren door het vastleggen van voor deze werkplekken geldende minimale vereisten. Deze gelden voor werknemers in het vervoer over de weg, per spoor, door de lucht, over zee en op de binnenwateren. Aangelegenheden die verband houden met de verkeersregelgeving vallen echter buiten de werkingssfeer van de richtlijn. Het voorstel inzake arbeidsmiddelen, tot slot, is bedoeld als aanvulling op Richtlijn 89/655/EEG met aanvullende minimumvereisten met betrekking tot specifieke arbeidsmiddelen zoals mobiele arbeidsmiddelen en hefinrichtingen.

Actie 7: Herziening van de communautaire wetgeving

In het kader van de tenuitvoerlegging van het derde actieprogramma inzake gezondheid en veiligheid op het werk (PB C 28, 3 februari 1988) heeft de Commissie de vóór de goedkeuring van de Europese Akte goedgekeurde en op artikel 100 A van het Verdrag gebaseerde wetgeving grondig herzien. Deze herziening heeft geleid tot een vereenvoudiging, consolidering en integratie van de bepalingen van deze teksten in de rationelere structuur en meer algemene filosofie van de pas goedgekeurde wetgeving op basis van artikel 118 A van het Verdrag. Aangezien vele van de na 1989 goedgekeurde gezondheids- en veiligheidsrichtlijnen te recent zijn en nog niet in alle Lid-Staten omgezet zijn, kunnen voorlopig nog geen grote systematische wijzigingen ondernomen worden.

De Commissie is echter wel voornemens in samenwerking met de Lid-Staten en de sociale partners een evaluatie te verrichten van:

- de potentiële moeilijkheden bij toepassing door bedrijven, werkgevers, en werknemers van de bepalingen van de gezondheids- en veiligheidsrichtlijnen;
- de problemen bij handhaving en het effect van de richtlijnen op de organisatie en de werkmethode van de nationale diensten voor arbeidsinspectie;
- de sociaal-economische gevolgen van de gezondheids- en veiligheidswetgeving voor de verschillende Lid-Staten;
- de doeltreffendheid van het communautaire gezondheids- en veiligheidsbeleid.

Op basis van deze evaluatie zal de Commissie voorstellen doen voor door haar passend geachte wijzigingen van de huidige wetgeving. Bovendien zal de Commissie de gezondheids- en veiligheidsrichtlijnen beoordelen, rekening houdend met de recente vooruitgang in wetenschappelijke kennis, technologische ontwikkeling, veranderingen in de arbeidsorganisatie, ontwikkeling van de arbeidsprocessen en andere relevante factoren. De bedoeling is daarbij ervoor te zorgen dat de wetgeving aan de technologische vooruitgang is aangepast en dat de doelstellingen van de oorspronkelijke teksten nog steeds nageleefd worden. Tot de belangrijkste acties behoren de voortdurende werkzaamheden voor de vaststelling van grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling met steun van het voorgestelde Wetenschappelijk Comité.

Door de recente toetredingen tot de Unie is het ledental van de comités aanzienlijk vergroot. Zo telt het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats en zijn equivalent voor de mijnbouw nu 90 leden, waarmee het een van de grootste raadgevende organen van de Commissie geworden is. Volgens de huidige regelingen hebben eventuele nieuwe Lid-Staten automatisch recht op zes vertegenwoordigers in het Comité. De Commissie is van mening dat de omvang en de werking van de structuur zouden kunnen worden herzien met het oog op een meer efficiënte inbreng in de het EU-beleid voor gezondheid en veiligheid.

De Commissie acht de tijd rijp voor een herziening van deze situatie om de beschikbare middelen zo goed mogelijk te kunnen benutten, om de doeltreffendheid ervan te vergroten en om een nieuwe basis te leggen voor eventuele toekomstige nieuwe Lid-Staten. Beide Comités zijn gebaseerd op juridische instrumenten van de Raad. De Commissie zal voorstellen dat deze worden gewijzigd teneinde de Comités samen te voegen, hun ledenaantal te verminderen en hun één enkel secretariaat ter beschikking te stellen. Op deze wijze zouden de begrotingsmiddelen van het Comité efficiënter kunnen worden gebruikt.

Een groot gedeelte van het belangrijkste werk van de comités wordt uitgevoerd in het kader van kleine werkgroepen ad hoc. Het zou gunstig zijn deze groepen uit te breiden en een meer permanente structuur te geven opdat de goedkeuring tijdens de voltallige vergadering zo vlot mogelijk verloopt.

Actie 8: Nieuwe voorstellen voor activiteiten met een verhoogd risico of voor bepaalde categorieën werknemers

Risico-evaluatie en beperking van het risico

De evaluatie en de beperking van de risico's zijn van vitaal belang voor het behoud en de verbetering van de minimumvereisten inzake bescherming die de basis vormen voor een dynamische en efficiënte economie. Een slechte uitvoering van deze taken brengt enorme kosten met zich, zowel voor de werkgevers als, in financiële en menselijke termen, voor de werknemers en hun gezinnen. Een vermindering van het risico moet dus de eerste inzet van de acties ter verbetering van de arbeidsomstandigheden blijven.

Zoals elders in het programma is beschreven, volgt de Commissie een benaderingswijze die is gebaseerd op onderzoek. Zij werkt nauw samen met de Europese Stichting voor de verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden en is voornemens op dezelfde voet te gaan samenwerken met het Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het

werk. De Commissie blijft ook in dialoog met Lid-Staten, sociale partners en de wetenschapsector. Uit deze bronnen ontvangt de Commissie steun voor de vaststelling van gebieden waar werknemers door het bestaande wetgevende kader nog onvoldoende bescherming genieten. Hiertoe behoren nieuwe activiteiten met een verhoogd risico, specifieke sectoren van bedrijvigheid met unieke problemen of uitzonderlijk hoge risico's en categorieën van werknemers die niet onder de bestaande wetgeving vallen.

Het wetgevingsbeleid

Zodra de Commissie activiteiten met een verhoogd risico heeft vastgesteld, moet zij bepalen wat de beste methoden en middelen zijn om deze risico's te bestrijden. Hierbij zal de Commissie een beroep doen op niet-wetgevende alternatieven die een doeltreffende oplossing kunnen bieden. Indien daarentegen wetgeving als meest geschikte oplossing in het belang van de gezondheid en veiligheid van de betrokken werknemers wordt beschouwd, zal de Commissie dienovereenkomstig handelen. Bij deze afweging zal de Commissie voorts:

- zich laten leiden door de in het kader van het derde actieprogramma ontwikkelde ideeën;
- het subsidiariteitsbeginsel toepassen;
- in overleg treden met de Lid-Staten en de sociale partners;
- zorgen voor een gedegen wetenschappelijke basis voor de overwegingen;
- bij ieder voorstel de kosten en baten beoordelen.

Deel III: Veiligheid en gezondheid op andere beleidsgebieden

Actie 9: Verbetering van de samenhang tussen de werkzaamheden van de Commissie

Gezondheids- en veiligheidsvereisten vormen nu een fundamenteel onderdeel in vele van de communautaire beleidslijnen op andere gebieden zoals milieu, onderzoek, arbeidsverhoudingen, landbouw, vervoer, consumentenbescherming en betrekkingen met derde landen. Het is niet altijd eenvoudig de verschillende beleidsmogelijkheden met elkaar te verzoenen en tegenstrijdigheden tussen verschillende maatregelen zijn dan ook niet uitgesloten. Er moet met name voor worden gezorgd dat de tenuitvoerlegging van specifieke wetgevende instrumenten geen afbreuk doet aan de tenuitvoerlegging van de horizontale communautaire maatregelen inzake de bescherming van de werknemers.

Een voorbeeld betreft de zogenaamde "Seveso"-richtlijn inzake de risico's van zware ongevallen bij bepaalde industriële activiteiten (82/501/EEG). Het gebrek aan controle op chemische processen of op de opslag van gevaarlijke stoffen kan vele verschillende nadelige gevolgen hebben voor werknemers, het grote publiek of het milieu in het algemeen. De omvang van de schade is dan afhankelijk van een grote hoeveelheid factoren, waaronder de combinatie van stoffen en de eigenschappen ervan. Bij het ontwikkelen van beleid ter bestrijding van dergelijke risico's moet de Commissie erop toezien dat de betrokken communautaire wetgeving louter complementair is en geen onnodige overlappingsen met andere teksten bevat.

Een ander voorbeeld is Richtlijn 91/414/EEG betreffende het op de markt brengen van produkten voor de bescherming van planten. Hierin is een procedure vastgelegd voor de vermelding van pesticide stoffen op een positieve lijst en een procedure voor de goedkeuring van produkten voor de bescherming van planten die stoffen met een dergelijke werking bevatten. Voor beide procedures is een evaluatie voorgeschreven van de veiligheid van het produkt voor de gebruiker op basis van de eigenschappen van het produkt en de omstandigheden waaronder het gebruikt zal worden. Het is voor de Commissie duidelijk dat voor dergelijke evaluaties een hoge mate van bescherming moet worden gewaarborgd. Bovendien moet erop worden toegezien dat door de tenuitvoerlegging van de specifieke wetgevende instrumenten geen afbreuk wordt gedaan aan de tenuitvoerlegging van de horizontale communautaire maatregelen inzake de bescherming van werknemers.

In deze context bestaat er een brede overeenkomst over de rol van de richtlijnen 67/548/EEG en 88/379/EEG van de Raad inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke preparaten met betrekking tot de bescherming van de gezondheid en veiligheid van de werknemers; de bijdrage aan deze activiteiten zal worden versterkt zodat de maatregelen blijven stroken met de noodzaak zowel de mens als het milieu te beschermen. De doelstelling van het waarborgen van gezondheid en veiligheid is ook bijzonder van belang bij het consumentenbeleid, bijvoorbeeld bij wetgevende initiatieven in verband met bepaalde produkten.

Bijzondere aandacht verdienen het Vierde Kaderprogramma voor onderzoek en ontwikkeling (1994-1998) en enkele van de specifieke programma's in het kader hiervan, zoals het programma inzake medische biologie en volksgezondheid, het programma inzake standaarden, metingen en proefnemingen, het programma inzake telematica-toepassingen en het biotechnologieprogramma met fundamenteel en toegepast onderzoek. Deze programma's zullen zorgen voor een verbetering van de wetenschappelijke kennis die nodig is om de veiligheid en de gezondheid van de werknemers te verbeteren en bij te dragen tot strengere normen in de toekomst. Verder zullen zij ook de schakels tussen hoge veiligheidsnormen en een beter concurrentievermogen vormen.

Actie 10: Banden met de derde landen waarmee de Europese Gemeenschap een associatie-overeenkomst gesloten heeft

Tijdens de Europese Raad van Kopenhagen in juni 1993 is bijzondere nadruk gelegd op het belang van de onderlinge aanpassing van de wetgevingen, met inbegrip van de wetgeving inzake de bescherming van werknemers, in verband met de landen van Midden- en Oost-Europa waarmee associatie-overeenkomsten gesloten zijn. Met het oog op een toekomstig lidmaatschap zal de Commissie streven naar vooruitgang op het gebied van de bescherming van de werknemer, in het bijzonder door de tenuitvoerlegging van maatregelen ter verbetering van de gezondheid en veiligheid op het werk op basis van de bestaande communautaire wetgeving. In dit verband zal de Commissie regelmatig samenwerken met de op dit gebied bevoegde instanties en organisaties in de Lid-Staten. ook zal in het kader van de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomsten tussen de Unie en de landen van Midden- en Oost-Europa en van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten bijzondere aandacht worden besteed aan de tenuitvoerlegging van de voor de gezondheid en veiligheid relevante onderdelen van de overeenkomsten.

Actie 11: Verbeterde samenwerking binnen de Europese Unie en op internationaal niveau

Het is van essentieel belang dat de beleidsmaatregelen van de Commissie op het gebied van de gezondheid en veiligheid op het werk de activiteiten van andere communautaire instanties (bureaus en stichtingen), van de Lid-Staten, van derde landen en van internationale organisaties niet onnodig overlappen. Tijdens de bijeenkomst van de Europese Raad te Essen in december 1994 is het Middellandse-Zeegebied van buitengewoon belang genoemd voor de Europese Unie. In dit gebied moet steun worden gegeven aan de nationale inspanningen om de regio te hervormen in een regio van stabiliteit, welvaart en samenwerking. De behoefte aan minimumvereisten inzake gezondheid en veiligheid mag daarbij niet uit het oog verloren worden.

De totstandbrenging van vrijhandelsgebieden zoals bij de Noordamerikaanse Vrijhandelsovereenkomst (NAFTA), de Associatie van Zuidoostaziatische landen (ASEAN) en de interne Zuidamerikaanse markt (MERCOSUL) heeft wereldwijde gevolgen. De belangrijkste doelstelling van dergelijk overeenkomsten is weliswaar de bevordering van de stroom van goederen, diensten en kapitaal, maar erkend moet worden dat ook maatregelen ten behoeve van de gezondheid en veiligheid aandacht verdienen. In dit verband kan het door de Gemeenschap goedgekeurde wettelijke kader als basis dienen voor de uitwisseling van informatie tussen afzonderlijke landen of tussen dergelijke groepen van landen. De Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling (OESO), waarin de landen van de Unie en andere ontwikkelde landen vertegenwoordigd zijn, kan hierbij ondersteuning verlenen.

Naar aanleiding van de Resolutie van zo'n 114 landen in april 1994 betreffende de oprichting van een intergouvernementeel forum inzake chemische veiligheid (IFCS) ter verbetering van het internationale toezicht op chemicaliën, zal de Commissie actiever betrokken zijn bij gezamenlijke programma's met het Internationaal programma inzake chemische veiligheid (IPCS) voor het bieden van ondersteuning bij de besluitvorming, de vaststelling van prioriteiten en het ontwikkelen van strategieën op een zo gecoördineerd en geïntegreerd mogelijke wijze. Op geen enkel gebied is dit duidelijker dan bij de bescherming van de internationale beroepsbevolking. De Commissie zal haar actieve samenwerking met internationale organisaties voortzetten, met name met de bureaus van de Verenigde Naties (WHO, ILO) die een soortgelijke rol moeten vervullen bij de verwezenlijking van veiliger arbeidsomstandigheden en waarmee reeds een langdurige en vruchtbare samenwerking opgebouwd is. Samenwerking met de internationale vereniging voor sociale zekerheid (ISSA) en met de internationale vereniging van arbeidsinspecties (IALI) zal de toepassing van deze normen in derde landen vergemakkelijken.

Wat de gezondheid op het werk betreft, hebben de EU, de ILO, de WHO en de IMO alle een bijdrage te leveren aan de verwezenlijking van een hoog niveau van volksgezondheid in de Lid-Staten, in het bijzonder met betrekking tot de preventie van beroepsziekten. De Commissie acht het belangrijk de verschillende structuren, taken en verantwoordelijkheden van iedere organisatie te blijven respecteren. Zij is van mening dat de reeds toegepaste pragmatische en praktische benadering ter verwezenlijking van samenwerking moet worden voortgezet en indien nodig kan worden herzien.

IV. RAADPLEGING

Ter waarborging van een zo groot mogelijke samenhang tussen de acties van het programma zal de Commissie voorstellen bij de tenuitvoerlegging van het programma als volgt samen te werken met de Lid-Staten:

- het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats zal de Commissie van advies blijven dienen bij alle maatregelen met betrekking tot de veiligheid en de gezondheid op het werk die op communautair niveau zullen worden getroffen of aan de Raad worden voorgelegd;
- voor de relevante niet-wetgevende maatregelen zal de Commissie worden bijgestaan door een comité, bestaande uit een vertegenwoordiger van elke Lid-Staat, ter waarborging van de correcte uitvoering van de begroting en de evaluatie van de acties;
- de Commissie zal de passende mechanismen die voor de verschillende programma's zijn vastgelegd, gebruiken en voor belangrijke gezondheids- en veiligheidsvraagstukken worden bijgestaan door het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats.

V. EVALUATIE EN VERSLAGLEGGING

Ter vergroting van de waarde en het effect van het Vierde programma betreffende veiligheid, hygiëne en gezondheidsbescherming op het werk zullen de georganiseerde activiteiten voortdurend worden geëvalueerd, in het bijzonder met betrekking tot de doeltreffendheid en de bijdrage tot de verwezenlijking van de communautaire doelstellingen ervan om, indien gewenst, de nodige aanpassingen te kunnen aanbrengen.

De structuur voor evaluatie en verslaglegging van het programma omvat twee belangrijke elementen:

- een uiterlijk eind 1997 in te dienen verslag over de stand van de werkzaamheden in het kader van het programma;
- een uiterlijk 31 december 2001 in te dienen algemeen eindverslag, inclusief een intercollegiale toetsing ter evaluatie van de belangrijkste werkzaamheden.

De Commissie zal erop toezien dat deze verslagen beschikbaar worden gesteld aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en de betrokken partijen.

INDICATIEVE LIJST VAN ACTIVITEITEN
VOOR DE PERIODE 1996-1997

Actie 1

**Richtnoeren en basis
voorlichtingsmateriaal**

Goedkeuren van mededelingen van de Commissie over een model voor het veiligheids- en gezondheidsplan en het veiligheidsdossier om de tenuitvoerlegging van Richtlijn 92/57/EEG ("bouwplaatsen") te vergemakkelijken en over een algemene benadering van risico-evaluatie, zoals door Richtlijn 89/391/EEG wordt vereist.

Evalueren van de behoefte aan verdere acties over onderwerpen die samenhangen met de onder actie 3 uitgevoerde onderzoeken en voorstellen van eventuele noodzakelijke maatregelen.

Ontwikkelen van methoden en voorbereiden van begeleiding voor de beoordeling van de kosten-batenanalyse van de communautaire acties, en follow-up.

Opstellen van begeleidende documenten met betrekking tot reeds goedgekeurde richtlijnen, inclusief voorbereiding en goedkeuring van richtsnoeren voor de beoordeling van chemische, fysische en biologische agentia en industriële processen die worden beschouwd als gevaarlijk voor de veiligheid of de gezondheid van zwangere werknemers of van werknemers die onlangs zijn bevallen of die borstvoeding geven.

Actie 2

**Voorlichting, onderwijs en
opleiding over niet-wetgevende
aangelegenheden**

*i) Ontwikkeling van
gezondheids- en
veiligheidsbewustzijn*

Ontwikkelen van een opvoedingsaanpak inzake ongevallenpreventie voor schoolkinderen en validatie daarvan.

Aanmoedigen van de werking van een doeltreffend netwerk van centra die zich bezighouden met door de richtlijn vereiste onderwijskwesties.

Opstellen en evalueren van een opleidingsmodule eerste hulp in het kader van de richtlijn inzake medische hulpverlening aan boord van schepen.

Opstellen van een raadplegingsdocument over een kader voor een centrum met didactisch materiaal over veiligheid en gezondheid op het werk.

Opstellen van een aanbeveling/ praktijkcode over opvoedings- en opleidingsvereisten met betrekking tot veiligheid en gezondheid op het werk, en follow-up.

Evalueren van de behoeften van het MKB inzake opleiding en voorlichting met betrekking tot veiligheid en gezondheid op het werk.

Zorgen voor een effectieve start van de activiteiten van het Europees Agentschap voor de veiligheid en gezondheid op het werk.

ii) Voorlichting over het beleid van de Commissie

In samenwerking met Eurostat voortgaan met de tenuitvoerlegging van:

- fasen I en II van de Europese statistieken over arbeidsongevallen en -letsels (ESAW);
- fase I, een proefstudie en fase II van de Europese statistieken over beroepsziekten (ESOD).

iii) Bewustmaking en evenementen

Vorbereiding van een afsluitend symposium: Overzicht van de sociale onderzoekprogramma's van de EGKS.

Europese week voor veiligheid en gezondheid op het werk (oktober 1996).

ISSA-wereldcongres over de preventie van ongevallen en beroepsziekten (april 1996).

25e Internationaal Congres over arbeidsgeneeskunde (Stockholm, september 1996).

Europees Filmfestival over veiligheid en gezondheid op het werk.

Actie 3

Het ontstaan van nieuwe risico's voor gezondheid en veiligheid

Onderzoek naar de problemen inzake veiligheid en gezondheid op het werk met betrekking tot nieuwe technologieën en produktie-technieken.

Analyse van de op Gemeenschapsniveau noodzakelijke actie met betrekking tot de preventie van geweld op het werk, en follow-up.

Analyse van de op Gemeenschapsniveau noodzakelijke actie met betrekking tot de preventie van risico's in verband met afvalverwijdering, en follow-up.

Analyse van de op Gemeenschapsniveau noodzakelijke actie met betrekking tot de preventie van stress op het werk, en follow-up.

Onderzoek naar het gebruik van bepaalde technieken voor monitoring van de gezondheid van de werknemers, en mogelijke actie op Gemeenschapsniveau.

Onderzoek naar de rol van multidisciplinaire beschermings- en preventiediensten voor werknemers, en mogelijke actie op Gemeenschapsniveau.

Beoordelen van de uitwerking van de informatiesamenleving op de arbeidsomstandigheden en evalueren van mogelijke wettelijke voorzieningen op Gemeenschapsniveau.

Actie 4

Het SAFE-programma (Safety Actions for Europe)

Ondersteunen van een eerste reeks projecten in het kader van het SAFE-programma.

Opzetten van een overlegmechanisme ter beoordeling van SAFE-voorstellen.

Actie 5

Correcte tenuitvoerlegging door de Lid-Staten van de reeds goedgekeurde communautaire wetgeving

a) Controle van kennisgeving

Maandelijkse actualisering van de controle op de kennisgeving.

Aanhangig maken bij het Hof van Justitie van zaken betreffende niet-kennisgeving van nationale maatregelen voor de tenuitvoerlegging van kaderrichtlijn 89/391/EEG en de bijzondere richtlijnen.

b) Controle van overeenstemming

Dialogo met de nationale autoriteiten die voor de omzetting verantwoordelijk zijn, om de ontdekte mogelijke niet-overeenkomstigheden te beoordelen.

Algemeen verslag over de overeenstemming met de kaderrichtlijn 89/391/EEG en zo nodig instructie van de procedure bij inbreuk op de kaderrichtlijn.

Controle van de overeenstemming van de meegedeelde nationale maatregelen ter uitvoering van de bijzondere richtlijnen.

Actie 6

Vooruitgang van de door de Commissie gedane voorstellen

Actief deelnemen aan de interinstitutionele onderhandelingen over hangende voorstellen ("vervoer", "chemische agentia", "fysische agentia" en "arbeidsmiddelen").

Actie 7

Herziening van communautaire wetgeving

Aanpassing aan de technische vooruitgang van Richtlijn 90/270/EEG ("beeldschermapparatuur")

Evaluatie van de problemen bij het doen naleven en van de uitwerking van de richtlijnen betreffende de nationale arbeidsinspectie, in samenwerking met het Comité van hoge functionarissen van de arbeidsinspectie (SLIC)

Evalueren, via een proefproject, van de tenuitvoerlegging en praktische beoordeling van één richtlijn, bijvoorbeeld "arbeidsmiddelen", in bepaalde Lid-Statens.

Ontwerpen van een modelverslag als vereist in de richtlijnen, beantwoordend aan de behoeften van een degelijke evaluatie.

Goedkeuren van een Richtlijn van de Commissie tot aanpassing aan de technische vooruitgang van Richtlijn 90/679/EEG ("biologische agentia").

Goedkeuren van een Richtlijn van de Raad tot wijziging van Richtlijn 90/394/EEG ("carcinogene agentia").

Mededeling door de Commissie aan de Raad van de resultaten van een herziening van de Richtlijn van de Raad betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk.

Mededeling van de Commissie over de tenuitvoerlegging van de Aanbeveling van de Commissie aan de Lid-Statens betreffende de goedkeuring van een Europese lijst van beroepsziekten (90/326/EEG).

Goedkeuren van verdere richtlijnen van de Commissie tot vaststelling van indicatieve grenswaarden voor de blootstelling aan chemische agentia op het werk.

Verslag aan het Europees Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité over de bij de toepassing van de richtlijn van de Raad ter bescherming van werknemers door een verbod van bepaalde specifieke agentia (88/364/EEG) opgedane ervaringen.

Evaluatie van de behoefte aan verdere acties inzake onderwerpen in verband met het onder actie 3 uitgevoerde onderzoek, en voorstellen van eventuele noodzakelijke maatregelen.

Actie 8

Nieuwe voorstellen voor activiteiten met een hoog risico, of voor bepaalde categorieën werknemers

Onderzoeken van de noodzaak van een voorstel voor een aanbeveling van de Raad over veiligheid en gezondheid van zelfstandigen op het werk.

Evalueren of verdere wetgeving nodig is (bijvoorbeeld gebruik van explosieven).

Evalueren van de behoefte aan verdere acties voor onderwerpen in verband met het onder actie 3 uitgevoerde onderzoek en voorstellen van eventuele noodzakelijke maatregelen.

In de praktijk brengen van een gedetailleerd mandaat van de in Besluit 88/383/EEG van de Commissie ("verbetering van informatie") bedoelde Groep van deskundigen.

Actie 9

Betere samenhang tussen de activiteiten van de Commissie

Vaststelling, zo nodig in samenwerking met gespecialiseerde instellingen, van de te volgen strategie met betrekking tot de integratie van aangelegenheden inzake veiligheid en gezondheid op het werk in de communautaire beleidslijnen (landbouw, chemische stoffen, biotechnologie, enz.) en de afzonderlijke Europese onderzoekprogramma's.

Er zal in het bijzonder onderzoek worden verricht op de volgende gebieden:

BIOMED

- vaststelling van en toezicht op risicofactoren op het werk met nadruk op de biologische en chemische risico's op korte en lange termijn;
- gezondheidsonderricht en preventieve maatregelen ter vermindering van arbeidsongevallen en blootstelling aan risicofactoren;

- de interactie tussen risicofactoren op het werk en in de omgeving, fundamenteel onderzoek naar allergische aandoeningen en de etiologie van met het beroep en de omgeving verband houdende ziekten. Verbanden tussen omgevings- en beroepsrisicofactoren (bijv. giftige agentia) en de etiologie van ziekten in het algemeen (bijv. van kanker).

Het programma inzake standaarden, metingen en proefnemingen

De doelstellingen zijn: het verbeteren van de mogelijkheden voor het bepalen van de geschiktheid van meettechnieken, in het bijzonder op de volgende gebieden:

- de verbetering van de meettechnieken en de ontwikkeling van referentiemateriaal voor het toezicht op de blootstelling van werknemers aan fysische, chemische of biologische agentia op het werk en/of voor het testen van de doeltreffendheid van de toegepaste beschermende maatregelen;
- de ontwikkeling van methoden en referentiemateriaal voor de vaststelling van allergieën als gevolg van de blootstelling aan hetzij natuurlijke, hetzij kunstmatige factoren;
- de ontwikkeling van persoonlijke controle-apparatuur met de mogelijkheid tot waarschuwen, met name voor gebruik op de werkplek;
- de ontwikkeling van methoden voor het opsporen van genetisch veranderde organismen.

Het programma inzake telematica-toepassingen

Het verzamelen van nauwkeurige en betrouwbare bijgewerkte informatie is een eerste vereiste voor het verbeteren van de arbeidsomstandigheden, en in dit verband van bijzonder belang voor de gezondheid en veiligheid op het werk zijn de verschillende projecten die in het kader van de programma voor telematica-toepassingen zullen worden gewijd aan bestuur, onderwijs en opleiding, gezondheidszorg en informatieverwerking.

Actie 10

Banden met de landen die associatieverdragen met de Europese Gemeenschap hebben gesloten

Voortzetten van de inspanningen om de vooruitgang op het gebied van de bescherming van de werknemers in de landen van Midden- en Oost-Europa met het oog op toekomstige toetreding te bevorderen, zulks in nauwe samenwerking met het Comité van hoge functionarissen van de arbeidsinspectie (SLIC).

Actie 11

Beter samenwerkingsstelsel in de Europese Unie en internationaal

Bevorderen van de uitwisseling van functionarissen tussen de nationale arbeidsinspecties.

Actief blijven deelnemen aan de opstelling van de IAO-conventie en aanbeveling betreffende veiligheid en gezondheid in de winningsindustrieën, met steun van het Comité voor de veiligheid en de gezondheidsvoorwaarden in de mijnen en andere winningsindustrieën (SHCMOEI).

Actief blijven deelnemen aan het Intergouvernementeel Forum over chemische veiligheid (Canberra, 1996).

Blijven bijdragen tot het bereiken van een hoog niveau van arbeidsveiligheid, in samenwerking met de IAO en de WHO.

Voortzetten van de samenwerking met het Internationaal programma voor chemische veiligheid (IPCS), met name inzake monografieën, criteriadocumenten voor milieuhygiëne en internationale chemische veiligheidsbladen.

Steun verlenen aan nationale inspanningen ter verbetering van de gezondheid en veiligheid op het werk buiten de EU, met name in het Middellandse-Zeegebied.

De uitwisseling van informatie en de samenwerking met handelspartners (VS, Canada, Japan, enz.) voortzetten.

Voorstel voor een
BESLUIT VAN DE RAAD

**tot vaststelling van een programma betreffende niet-wetgevende
maatregelen ter verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk**

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Arbeidsongevallen en beroepsziekten veroorzaken behalve een economische last voor de samenleving ook enorme en onnodige menselijke kosten; dit betekent dat er op dit gebied nog veel te doen is, waarbij voortgebouwd zal moeten worden op de eerder behaalde resultaten. In het algemeen kan men stellen dat verbetering van de gezondheid en de veiligheid op de arbeidsplaats het concurrentievermogen kan verbeteren, aangezien er een duidelijke correlatie is tussen succesvolle bedrijven en bedrijven die aandacht en zorg besteden aan veiligheid en gezondheid.
2. De introductie in de Europese Akte van 1987 van een specifieke rechtsgrondslag voor de invoering van minimumnormen voor veiligheid en gezondheid op het werk, Artikel 118A, gaf de werkzaamheden van de Gemeenschap een nieuwe impuls. Op deze basis heeft de Commissie in 1988 een derde actieprogramma op dit terrein goedgekeurd (PB nr. C 28 van 3.2.1988, p. 3), dat ook door de Raad beschouwd werd als een bruikbaar kader voor de tenuitvoerlegging op communautair niveau van Artikel 118A. Dit programma was vooral gericht op de sociale aspecten van de interne markt en heeft geleid tot uitgebreide communautaire wetgeving betreffende de verbetering van veiligheid, hygiëne en gezondheid op het werk in alle opzichten, en met name bij werkzaamheden met een verhoogd risico. Bij de ontwikkeling van het programma heeft de Commissie altijd terdege rekening gehouden met de verscheidenheid van de nationale systemen en praktijken, en met de inschatting van de belasting die bepaalde richtlijnen zouden betekenen voor de KMO's. Het Europese Jaar voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming was met name een succes wat de voorlichting van alle betrokken partijen betrof. De Commissie meent dat de tijd rijp is voor een nieuw programma om nieuwe problemen aan te pakken en op de behaalde resultaten voort te bouwen.
3. Het is de bedoeling van de Commissie dat dit programma een voldoende flexibel, dynamisch en realistisch kader zal bieden om de Unie in staat te stellen het hoofd te bieden aan de uitdagingen van de ingrijpende economische, technologische en sociale ontwikkelingen waarmee zij nu geconfronteerd wordt. Bij toekomstige communautaire actie op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk zal rekening gehouden moeten worden met het subsidiariteitsbeginsel en de eis van proportionaliteit. De Commissie wil de doelstellingen verwezenlijken door enerzijds niet-wetgevende maatregelen te nemen ter aanvulling en ondersteuning van de doelstellingen van eerder goedgekeurde richtlijnen en anderzijds te verzekeren dat de wetgeving blijft aansluiten bij de problemen van de moderne samenleving. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de verbetering van onderwijs, opleiding en voorlichting, essentiële elementen bij het streven naar meer veiligheid en gezondheidsbescherming, en aan het bijstaan van KMO's. Daarnaast zal de doelmatigheid van de communautaire actie op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk verbeterd worden door het versterken van de koppeling aan andere beleidsterreinen van de Gemeenschap.
4. Bij de bezinning op de verdere nodige maatregelen heeft de Commissie rekening gehouden met commentaren van de Lid-Staten, de sociale partners en de andere instellingen van de Gemeenschap in het kader van de uitgebreide raadpleging over het "Algemeen Kader voor acties van de Commissie van de Europese Gemeenschappen op het gebied van veiligheid, hygiëne en gezondheidsbescherming op het werk (1994-2000)" (COM(93) 560 def.). Op dit en de andere gebieden zal, om te voldoen aan de verwachtingen van Lid-Staten en ondernemingen, gestreefd moeten worden naar een

massaeffect, ten einde de doelmatigheid, samenhang en zichtbaarheid van de maatregelen ter ondersteuning van KMO's te verbeteren. In deze context zal de Commissie een aantal specifieke maatregelen nemen in het kader van een geïntegreerd programma. Een van de onderdelen van het programma is SAFE (Safety Actions For Europe), een actie naar aanleiding van het voorstel van het Europees Parlement in zijn resolutie betreffende het Algemeen Kader voor acties van de Commissie van de Europese Gemeenschappen op het gebied van veiligheid, hygiëne en gezondheidsbescherming op het werk (1994-2000), dat is goedgekeurd op 6 mei 1994 (PB nr. C 205 van 25.7.1994, p. 478); in dit voorstel werd de Commissie uitgenodigd om haar vierde programma op dit terrein in te dienen in de vorm van een besluit van de Raad, met speciale aandacht voor niet-wetgevende maatregelen en voor kleine en middelgrote ondernemingen.

5. Het programma, dat uit drie delen bestaat, voorziet in niet-wetgevende maatregelen, waaronder het SAFE-programma, in essentiële wetgevende maatregelen en in maatregelen betreffende gezondheid en veiligheid op andere beleidsterreinen. Het onderhavige besluit betreft de ontwikkeling van niet-wetgevende maatregelen, zoals richtsnoeren en voorlichtings-, onderwijs- en opleidingsmateriaal, en het SAFE-programma, dat gericht is op de verbetering van de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op het werk, met name in kleine en middelgrote ondernemingen.
6. Bij de tenuitvoerlegging van het programma zal gezorgd dienen te worden voor een optimale samenhang van de acties; daarom zal een vergelijkbare procedure gevolgd worden als in het kader van het Europese Jaar voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheid op het werk. De Commissie is voornemens het programma, in nauwe samenwerking met de Lid-Statens, als volgt uit te voeren:
 - het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats zal dezelfde rol blijven vervullen en de Commissie adviseren betreffende alle op communautair niveau genomen of aan de Raad voorgelegde maatregelen op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk;
 - voor de relevante niet-wetgevende acties zal de Commissie worden bijgestaan door een Comité, bestaande uit een vertegenwoordiger van elke Lid-Staat, dat toezicht houdt op de juiste uitvoering van de begroting en de evaluatie van de acties;
 - de Commissie zal gebruik maken van de geëigende mechanismen waarin de andere programma's voorzien; bij ernstige problemen op het gebied van gezondheid en veiligheid zal het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats ingeschakeld worden.
7. Voor de acties die niet onder andere beleidskaders of wetgeving vallen, dient het programma op een besluit van de Raad gebaseerd te zijn. Het onderhavige besluit verschaft deze grondslag.

**tot vaststelling van een programma betreffende niet-wetgevende
maatregelen ter verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 235,

Gezien het voorstel van de Commissie⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Europees Parlement⁽²⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité⁽³⁾,

Overwegende dat de preventie van arbeidsongevallen, beroepsziekten en arbeidshygiëne onder de in de artikelen 118 en 118A van het Verdrag genoemde gebieden en doelstellingen vallen; dat in deze context de samenwerking tussen de Lid-Staten en de Commissie en tussen de Lid-Staten onderling dient te worden versterkt;

Overwegende dat de aantallen ongevallen, zelfs met dodelijke afloop, en beroepsziekten in de Gemeenschap nog steeds onaanvaardbaar hoog zijn;

Overwegende dat dit enorme en onnodige menselijke kosten en een zware economische belasting voor de samenleving vertegenwoordigt; dat verbetering van de veiligheid en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats het concurrentievermogen kan verbeteren, aangezien er een duidelijke samenhang bestaat tussen succesvolle ondernemingen en goede praktijken op het gebied van veiligheid en gezondheid;

Overwegende dat, ondanks aanzienlijke inspanningen, een groot aantal ondernemingen en in het bijzonder kleine en middelgrote ondernemingen, moeilijkheden ondervindt om bij de invoering van nieuwe of de aanpassing van bestaande produktiemethoden toch de gezondheid en de veiligheid van de werknemers te waarborgen en zorg te dragen voor een goed niveau van de werkomgeving in overeenstemming met nieuwe wetgeving;

Overwegende dat wetgeving inzake veiligheid en gezondheid op het werk aangevuld dient te worden door niet-wetgevende maatregelen, met inbegrip van op de verbetering van de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op het werk, gerichte bewustmaking en voorlichting met name in kleine en middelgrote ondernemingen;

(1) PB nr. ...

(2) PB nr. ...

(3) PB nr. ...

Overwegende dat de Gemeenschap verdere aanzienlijke stappen dient te ondernemen om de veiligheid en de gezondheidsbescherming in afzonderlijke sectoren te verbeteren wat de gebruikte materialen betreft of voor bijzonder kwetsbare, vooralsnog ontoereikend beschermde risicogroepen; dat zij daarnaast ook de bewustwording, de verhoging van opleidingsniveau's en de uitwisseling van informatie dient te bevorderen en de samenwerking met derde landen en met internationale organisaties dient te ontwikkelen;

Overwegende dat het programma een bijdrage dient te leveren op het gebied van de bewustwording van factoren die voor veiligheid en gezondheid bepalend zijn en van risicofactoren, op dat van de vroegtijdige ontdekking van negatieve effecten, van raad en advies, en van sociale ondersteuning;

Overwegende dat, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel, acties met betrekking tot veiligheid en gezondheid op het werk, gezien de omvang of de beoogde effecten, doelmatiger door de Gemeenschap kunnen worden ondernomen;

Overwegende dat met een meerjarenprogramma met duidelijke doelstellingen voor communautaire actie dient te worden gestart en prioritair acties dienen te worden geselecteerd ter verbetering van de veiligheid en de gezondheidsbescherming op het werk van alle werknemers in de Gemeenschap, alsmede passende regelingen voor de evaluatie van dergelijke acties; dat de duur van dit programma vijf jaar dient te beslaan om voor de uitvoering van acties ter verwezenlijking van de gestelde doelstellingen over voldoende tijd te beschikken;

Overwegende dat er andere communautaire programma's en initiatieven bestaan die ook in meerdere of mindere mate voor de gezondheid en de veiligheid op het werk relevant zijn; dat derhalve zorg dient te worden gedragen voor de samenhang tussen de verschillende communautaire acties;

Overwegende dat voor de relevante niet-wetgevende maatregelen de Commissie dient te worden bijgestaan door een Comité, bestaande uit een vertegenwoordiger van elke Lid-Staat, dat toezicht houdt op de juiste uitvoering van de begroting en de evaluatie van de maatregelen;

Overwegende dat ingevolge Besluit 74/325/EEG van de Raad⁽⁴⁾, laatstelijk gewijzigd bij de Akte van toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden, de Commissie bij het opstellen van voorstellen op dit terrein het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats kan raadplegen;

Overwegende dat het Verdrag voor de vaststelling van dit besluit niet in andere bevoegdheden voorziet dan in die van artikel 235,

BESLUIT:

⁽⁴⁾ PB nr. L 185 van 9.7.1974, p. 15.

Artikel 1

Voor een periode van vijf jaar, die het tijdvak van 1 januari 1996 tot en met 31 december 2000 bestrijkt, wordt een communautair actieprogramma vastgesteld voor niet-wetgevende maatregelen ter verbetering van de veiligheid en de gezondheidsbescherming op het werk.

Dit programma behelst:

- richtsnoeren en basis-voorlichtingsmateriaal om juiste toepassing van de communautaire wetgeving te vergemakkelijken; verbetering van de voorlichting, het onderwijs en de opleiding; onderzoek van de in Bijlage I genoemde centrale probleemgebieden;
- het in Bijlage II genoemde SAFE ("Safety Actions For Europe")-programma, dat gericht is op de verbetering van de veiligheid, de hygiëne en de gezondheid op het werk, in het bijzonder in kleine en middelgrote ondernemingen.

Artikel 2

De Commissie draagt zorg voor de tenuitvoerlegging van de in de Bijlagen I en II genoemde acties, overeenkomstig de artikelen 5 en 6, in nauwe samenwerking met de Lid-Staten en met op het gebied van veiligheid, hygiëne en gezondheid op het werk actief zijnde instellingen en organisaties.

Artikel 3

De Commissie draagt zorg voor de samenhang en de complementariteit van, enerzijds, de in het kader van dit programma uit te voeren communautaire acties en, anderzijds, de overige relevante communautaire programma's en initiatieven.

Artikel 4

1. De in Bijlage I genoemde acties worden uitgevoerd door de Gemeenschap, de Lid-Staten, de sociale partners, en publieke of particuliere instellingen en organisaties. Aanvragen om financiering betreffende deze acties worden aan de Commissie gericht.
2. De in Bijlage II bedoelde acties worden uitgevoerd door de Lid-Staten, de sociale partners, en publieke of particuliere instellingen en organisaties. Aanvragen om financiering betreffende deze acties worden aan de Commissie gericht.

Artikel 5

De selectie van de te financieren projecten en de vaststelling van het bedrag van de financiële ondersteuning, overeenkomstig de in de Bijlagen I, II en III genoemde doelstellingen en criteria, geschieden volgens de in artikel 6, lid 2, aangegeven procedure.

Artikel 6

De Commissie wordt bijgestaan door een comité van raadgevende aard, bestaande uit vertegenwoordigers van de Lid-Staten en voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Commissie.

De vertegenwoordiger van de Commissie legt het comité een ontwerp voor van de te nemen maatregelen. Het comité brengt binnen een termijn die de voorzitter kan vaststellen naar gelang van de urgentie van de materie advies uit over dit ontwerp, zo nodig door middel van een stemming.

Het advies wordt in de notulen opgenomen; voorts heeft iedere Lid-Staat het recht te verzoeken dat zijn standpunt in de notulen wordt opgenomen.

De Commissie houdt zoveel mogelijk rekening met het door het comité uitgebrachte advies. Zij brengt het comité op de hoogte van de wijze waarop zij rekening heeft gehouden met zijn advies.

Artikel 7

1. De Commissie moedigt samenwerking aan met derde landen, met lichamen van de Verenigde Naties, en met andere organisaties of agentschappen of bureaus die zich op dit terrein bewegen.
2. EVA-landen, in het kader van de EER-Overeenkomst, en landen waarmee de Gemeenschap Associatie-Overeenkomsten heeft gesloten, kunnen bij de in de Bijlagen I en II genoemde activiteiten worden betrokken.

Artikel 8

1. De Commissie maakt regelmatig informatie over de ondernomen acties en over de mogelijkheden voor communautaire steun op de verschillende actieterreinen bekend.

2. De Commissie legt het Europees Parlement, de Raad en het Economische en Sociaal Comité een tussentijds verslag over de ondernomen acties voor, en uiterlijk op 31 december 2001 een algemeen eindverslag.

Gedaan te Brussel, op

Voor de Raad

De Voorzitter

BIJLAGE I

RICHTSNOEREN EN BASIS-VOORLICHTINGSMATERIAAL OM JUISTE TOEPASSING VAN DE COMMUNAUTAIRE WETGEVING TE VERGEMAKKELIJKEN; VOORLICHTING, ONDERWIJS EN OPLEIDING; BELANGRIJKE OF NIEUWE PROBLEMEN

(1996-2000)

- 1. Richtsnoeren en basis-voorlichtingsmateriaal om juiste toepassing van de communautaire wetgeving te vergemakkelijken, waar nodig rekening houdende met de ingevolge de verschillende richtlijnen vereiste verslagen**
 - 1.1 Samenstellen van niet-officiële gidsen van de wetgeving, die niet pretenderen alle juridische aspecten te bestrijken maar werkgevers, ondernemingen, werknemers en Lid-Staten toch nuttige (technische) bijstand en achtergrondinformatie bieden.
 - 1.2 Om deze informatie doelgericht te verschaffen is het van essentieel belang te weten wat op het gebied van gezondheid en veiligheid op het werk de mensen en de behoeften van de werkgevers zijn, met name die in kleine en middelgrote ondernemingen.

- 2. Voorlichting, onderwijs en opvoeding**
 - 2.1 Stimulering van de bewustwording op het gebied van gezondheid en veiligheid.
 - 2.2 Informatie over het beleid van de Commissie: om de doorzichtigheid van de communautaire maatregelen te waarborgen, zal de Commissie informatie over de communautaire activiteiten opstellen en verspreiden.
 - 2.3 Overeenkomstig haar beleid inzake informatievoorziening en bewustmaking betreffende communautaire activiteiten, met name voor het grote publiek, zal de Commissie in overleg met de Lid-Staten regelmatig een Europese week van de veiligheid en de gezondheid op het werk organiseren, alsmede symposia over onderwijs en opleiding inzake veiligheid en gezondheid, wedstrijden voor ontwerpers van opleidingsmateriaal, en festivals van audio-visuele produkten betreffende veiligheid, hygiëne en gezondheid op het werk.

- 3. Onderzoek van bepaalde centrale problematieken, rekening houdende met bestaande informatie en onderzoeksresultaten, en/of bevordering, waar dienstig, van nieuw onderzoek**

BIJLAGE II

SAFE ("Safety Actions For Europe"), gericht op de verbetering van de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op het werk, in het bijzonder in kleine en middelgrote ondernemingen

(1996-2000)

- 1.1 SAFE ("Safety Actions For Europe") zal projecten van praktische aard ondersteunen die betrekking hebben op:
 - het bevorderen van specifiek op veiligheid, hygiëne en gezondheid gerichte verbeteringen van de werksituatie, vooral in kleine en middelgrote ondernemingen;
 - het verbeteren van de organisatie van het werk met het oog op mentaliteitsveranderingen ten aanzien van veiligheid en gezondheid op het werk, teneinde de aantallen arbeidsongevallen en de beroepsziekten terug te dringen.
- 1.2 Een van de doelstellingen van het SAFE-programma bestaat daarom uit de ondersteuning van praktijken die erop gericht zijn de werksituatie, de werkorganisatie en de werkmethoden te verbeteren met betrekking tot ofwel een specifiek probleem in verband met veiligheid en gezondheid op het werk, ofwel demonstratie van de beste praktijken om arbeidsongevallen en/of beroepsziekten te bestrijden, ofwel wegen en middelen om in individuele bedrijven en ondernemingen tot daadwerkelijke naleving van de communautaire wetgeving te komen.
- 1.3 Daarom zal het SAFE-programma ook de ontwikkeling ondersteunen van "modelarbeidsplaatsen" waar praktische oplossingen zijn gevonden voor voor risico's op het werk en die kunnen dienen als model voor anderen die bestaande arbeidsplaatsen zouden willen veranderen of nieuwe ontwerpen. Het programma zal ook vernieuwende benaderingen van nieuwe risicofactoren of van werkzaamheden met een verhoogd risico ondersteunen; het kan daarbij gaan om het gebruik van veilige en/of schone technologie of om andere innovatieve maatregelen.
- 1.4 Daarnaast zal steun worden verstrekt aan specifieke onderwijs- en opleidingsinitiatieven ter verbetering van de kennis van de communautaire wetgeving en van de bewustwording van de werkomgeving.
- 1.5 Ook projecten van Europese organisaties, individuele ondernemingen, werkgevers of werknemers kunnen voor ondersteuning door het SAFE-programma in aanmerking komen. Dergelijke projecten dienen gericht te zijn op ondersteuning van de besluitvorming met betrekking tot het invoeren van maatregelen in complete sectoren van het bedrijfsleven, met name in meer dan één Lid-Staat.

BIJLAGE III

SELECTIECRITERIA

I. Algemene criteria

Om voor selectie in aanmerking te komen, dienen de ingediende projecten aan de volgende criteria te voldoen:

- een goede kosten-baten-verhouding hebben;
- een "Europese meerwaarde" creëren, b.v. door een duurzaam multiplicatoreffect op Europese schaal;
- een doelmatige en evenwichtige samenwerking tussen de verschillende partners vertonen op de niveaus van:
 - * het ontwerpen van het project;
 - * het uitvoeren van het project;
 - * de financiële participatie.

II. Evaluatiecriteria

Projecten die zoveel mogelijk aan de volgende criteria voldoen, zullen de voorkeur genieten. De projecten dienen:

- veeleer een bijdrage te leveren aan de preventie van arbeidsongevallen en beroepsziekten dan aan het verhelpen van de gevolgen ervan;
- de duurzame integratie van veiligheid en gezondheidsbescherming op het werk in het management van ondernemingen of in het kwaliteitsmanagement van de producten te vergemakkelijken;
- de overdracht en het gebruik van vernieuwende experimenten op Europese schaal te bevorderen;
- de sociale dialoog te bevorderen;
- veeleer gericht te zijn op inspanningen op lange termijn dan op kwantificeerbare resultaten;
- vernieuwing en ondernemingsgeest aan te moedigen, in het bijzonder bij werkzaamheden met een verhoogd risico;
- de ontwikkeling van praktische oplossingen voor risico's op de arbeidsplaats te ondersteunen;
- de samenwerking tussen ondernemingen te ondersteunen;

- de verbetering van de uitwisseling van informatie, van onderwijs en van opleiding te ondersteunen;
- ook een bijdrage te leveren aan de tenuitvoerlegging van actieprogramma's en communautair beleid betreffende:
 - * het leren tijdens de gehele levensduur;
 - * gelijke kansen;
 - * de integratie van gehandicapten;
 - * het opnieuw in het arbeidsleven integreren van langdurig werklozen;
 - * de preventie van ongevallen in het algemeen (in huis, bij sportbeoefening, in het verkeer, enz.);
 - * sectorieel beleid (nader te specificeren);
 - * andere programma's of beleidsmaatregelen (nader te specificeren).

III. Uitsluitingscriteria

Niet in aanmerking komen:

- acties die tot een enkele Lid-Staat beperkt blijven en ook niet overdraagbaar zijn naar andere;
- acties die alleen het voldoen aan nationale eisen betreffen, ook als die uit communautaire wetgeving voortvloeien.

FINANCIEEL MEMORANDUM

1. TITEL VAN HET VOORSTEL

Niet-wetgevende acties ter verbetering van de veiligheid, de hygiëne en de gezondheid op het werk

2. BEGROTINGSLINEN

B3-4310 Veiligheid, hygiëne en gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats, met inbegrip van subsidies aan het "Bureau Technique Syndical Européen" (BTS) (ex B3-4310 en B3-4003 in 1995).

B3-4313 Programma SAFE (Safe Action for Europe)

3. RECHTSGRONDSLAG

- Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid de artikelen 118, 118A, 118B en 155 en 235;
- Besluit van de Raad tot goedkeuring van niet-wetgevende acties ter verbetering van de veiligheid, de hygiëne en de gezondheid op het werk.

4. BESCHRIJVING VAN DE ACTIE

4.1 Algemene doelstelling

De Commissie wil met haar Vierde Actieprogramma een voldoende flexibel, dynamisch en realistisch kader bieden om de Europese Unie in staat te stellen met succes het hoofd te bieden aan de uitdagingen van de diepgaande economische, technologische en sociale veranderingen die momenteel plaatsgrijpen. De basisprincipes luiden als volgt:

- noodzaak ervoor te zorgen dat de op het gebied van de gezondheid en veiligheid op het werk ondernomen acties zo worden opgezet dat zij het concurrentievermogen van de bedrijven, met name het MKB, ondersteunen;
- bevordering van de verbetering van de arbeidsomstandigheden met betrekking tot veiligheid, hygiëne en gezondheid op het werk, met name in het MKB;
- tenuitvoerlegging, consolidering, rationalisering en uitbreiding van de communautaire wetgeving ter zake telkens wanneer dat noodzakelijk is;
- aanvulling van de wetgeving ter bevordering van een gezond werkmilieu, met speciale aandacht voor het MKB;
- integratie van het Programma in de andere activiteiten van de Unie en versterking van de dialoog met de Lid-Staten en de sociale partners;

- coördinatie en integratie van de activiteiten met de op hetzelfde gebied werkzame internationale organisaties.
- vergemakkelijking van de toegang tot informatie voor de werknemers op de betrokken gebieden (BTS).

Bij de analyse van de projecten zal rekening worden gehouden met de specifieke doelstellingen die in het actieprogramma van het Agentschap voor gezondheid en veiligheid zijn vermeld, teneinde de samenhang tussen de verschillende gebieden te verzekeren.

4.2 Duur van het Programma en regelingen voor de hernieuwing of uitbreiding ervan

- 1996-2000 (1/1/1996 to 31/12/2000);
- eind 1998 verslag aan de Raad, het Europees Parlement en het Economisch en Sociaal Comité;
- eindverslag uiterlijk op 31/12/2001.

5. INDELING VAN DE UITGAVEN

5.1 Niet-verplichte uitgaven

5.2 Gesplitste kredieten

5.3 Soort inkomsten: geen

6. AARD VAN DE UITGAVEN

6.1 Financiering

6.1.1 Bescherming van de veiligheid, hygiëne en gezondheid op het werk, met inbegrip van subsidies aan het "Bureau Technique Syndical Européen"

Subsidie voor medefinanciering met andere openbare en/of particuliere bronnen (tot een bepaald percentage van het totale bedrag van de voorgestelde projecten).

Het bedrag van de toegekende financiering verschilt naargelang de omvang van de te financieren actie en de betrokkenheid van het Programma bij de diverse in het kader van de actie geplande manifestaties.

Dit bedrag is niet hoger dan 70% van de totale voorlopige begroting voor de voorgestelde projecten, behalve voor de netwerken en de aanbestede werken die van rechtstreeks nut zijn voor de Commissie, waarvoor de subsidie tot 100% kan bedragen.

Dit krediet omvat de subsidie aan het "Bureau Technique Syndical Européen", dat technische bijstand verleent bij de opstelling van adviezen, via het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats.

6.1.2 *Programma SAFE (Safety Action for Europe)*

Subsidie voor medefinanciering met andere openbare en/of particuliere bronnen (tot een bepaald percentage van het totale bedrag van de voorgestelde projecten).

Het bedrag van de toegekende financiering verschilt naargelang de omvang van de te financieren actie en de betrokkenheid van het Programma bij de diverse in het kader van de actie geplande manifestaties.

Dit bedrag is niet hoger dan 70% van de totale voorlopige begroting voor de voorgestelde projecten, behalve voor de netwerken en de aanbestede werken die van rechtstreeks nut zijn voor de Commissie, waarvoor de subsidie tot 100% kan bedragen.

6.2 Terugbetaling

Gedeeltelijke of volledige terugbetaling kan worden gevraagd indien de activiteiten waarvoor het geld werd toegekend, niet of slechts gedeeltelijk worden uitgevoerd. De voorgestelde operatie zal geen verandering in de inkomsten met zich brengen.

7 FINANCIËLE GEVOLGEN

7.1 Wijze van berekening van de totale kosten van de actie: betreft punt 7.2

7.2 Uitsplitsing van de kosten van de actie per onderdeel (EG, in Mecu)

Indicatieve uitsplitsing in Mecu: deze zuiver indicatieve uitsplitsing loopt niet vooruit op de bedragen die de begrotingsautoriteit daadwerkelijk voor elk van de betrokken jaren zal toekennen. Anderzijds wordt de uitsplitsing per actiegebied ter oriëntatie gegeven. De indicatieve bedragen voor de opeenvolgende uitvoeringsjaren van het programma moeten in het kader van de opeenvolgende voorontwerpen van begroting worden vastgesteld.

Actiegebieden	JAAR					
	VOB 1996	1997	1998	1999	2000	Totaal 1996-2000
	Indicatieve programmering					
Bescherming van de veiligheid, hygiëne en gezondheid op het werk	4,5	5	5	5	5	24,5
Actie te behoeve van de arbeidsveiligheid in Europa (SAFE)	1,5*	10	10	10	10	41,5
Totaal	6,0	15	15	15	15	66

* Startwerkzaamheden voor de tenuitvoerlegging van het SAFE-programma .

7.3 Indicatief tijdschema van de kredieten

7.3.1 B3-4310: Bescherming van de veiligheid, hygiëne en gezondheid op het werk + BTS

	1996	1997	1998	1999	2000	Totaal
Vastleggings-kredieten	4,5	5,0	5	5	5	24,5
Betalings-kredieten						
1996	3,0					3,0
1997	1,5	3,5				5,0
1998		1,0	3,5			4,5
1999		0,5	1,0	3,5		5,0
2000			0,5	1,0	3,5	5,0
volgende begrotingsjaren				0,5	1,5	2,0
Totaal	4,5*	5,0*	5,0*	5,0*	5,0*	24,5

* Waarvan 1 Mecu/jaar voor de subsidie aan het Bureau Technique Syndical Européen (BTS).

7.3.2 B3-4313: Acties ten behoeve van de arbeidsveiligheid in Europa (SAFE)

	1996	1997	1998	1999	2000	Totaal
Vastleggings-kredieten	1,5	10	10	10	10	41,5
Betalings-kredieten						
1996	1,0					1,0
1997	0,5	5				5,5
1998		4	5			9,0
1999		1	4	5		10,0
2000			1	4	5	10,0
volgende begrotingsjaren				1	5	6,0
Totaal	1,5*	10	10	10	10	41,5

* Startwerkzaamheden voor de tenuitvoerlegging van het SAFE-programma.

8 GEPLANDE MAATREGELEN TER VOORKOMING VAN FRAUDE (EN RESULTATEN VAN DE TOEPASSING ERVAN)

Alle contracten, overeenkomsten en juridische verplichtingen van de Commissie voorzien in de mogelijkheid van controle ter plaatse door de Commissie en de Rekenkamer. Voorts zijn alle acties voor wat de begunstigen betreft, onderworpen aan verplichtingen inzake rapportering en financiële afrekening, die zowel inhoudelijk als wat het in aanmerking komen worden geanalyseerd, overeenkomstig het doel van de communautaire financiering.

9 ELEMENTEN VAN DE KOSTEN-BATENANALYSE

9.1 Bescherming van de veiligheid, hygiëne en gezondheid op het werk, met inbegrip van subsidies aan het Bureau Technique Syndical Européen

De te financieren acties zullen voornamelijk worden gekozen op basis van het criterium dat de uitvoering ervan elementen van meerwaarde in het kader van de ontwikkeling en de follow-up van de communautaire beleidslijnen op dat gebied met zich brengt.

9.1.1 Specifieke doelstellingen, doelgroep

De doelstelling van het beleid van de Commissie inzake veiligheid, hygiëne en gezondheidsbescherming op het werk is en blijft de vermindering tot een minimum van het aantal arbeidsongevallen en beroepsziekten, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel.

Deze actie beoogt met name de correcte toepassing van de communautaire richtlijnen inzake veiligheid en gezondheidsbescherming op het werk te waarborgen, de opstelling van strikte normen inzake veiligheid en gezondheidsbescherming op het werk verder te bevorderen en een effectieve inspraak van de sociale partners in de opstelling, de formulering en de tenuitvoerlegging van het communautaire beleid van de Commissie inzake veiligheid en gezondheidsbescherming van de werknemers te verzekeren.

Onder deze begrotingspost valt eveneens de financiering van de uitvoering van proefprojecten op het gebied van het werkmilieu met betrekking tot acties voor onderzoek, verspreiding van informatie, opleiding en organisatie van seminars over het werkmilieu. De uitgaven zullen meer bepaald verband houden met de problemen waarmee kleine en middelgrote ondernemingen geconfronteerd kunnen worden bij de tenuitvoerlegging van de communautaire wetgeving inzake gezondheidsbescherming, veiligheid en milieu, en met de bewustmaking van de betrokkenen op het gebied van het werkmilieu en de milieurisico's op het werk.

Daarnaast omvat dit krediet de benodigde middelen voor proefprojecten voor milieuopleidingen van de werknemers uit het MKB.

Dit krediet is verder bestemd voor een subsidie aan het internationale informatiecentrum van het "Bureau Technique Syndical Européen", voor de kosten van voorlichtings- en bewustmakingsacties voor het grote publiek, en voor de kosten van opleidingsacties voor gezondheidswerkers. De toename van de externe samenwerking vloeit voort uit het akkoord tussen de Gemeenschap en de Lid-Staten van de Europese Vrijhandelsassociatie, de nieuwe ontwikkelingen in Midden- en Oost-Europa, de algemeen toegenomen belangstelling voor gezondheid en veiligheid op het werk, en de noodzaak om de samenwerking met internationale organisaties zoals de Internationale Arbeidsorganisatie, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, de Wereldgezondheidsorganisatie en de Internationale Maritieme Organisatie te intensiveren.

In het kader van het Vierde Actieprogramma van de Commissie inzake veiligheid, hygiëne en gezondheidsbescherming op het werk (1996-2000) zijn de volgende specifieke doelstellingen vastgesteld:

- uitwerken van niet-wetgevende begeleidende maatregelen ter aanvulling en ondersteuning van de wetgevingsdoelstellingen;

- voorlichting, opleiding, onderzoek en educatie inzake gezondheid en veiligheid op het werk, met inbegrip van:
 - integratie van gezondheid en veiligheid op het werk in de andere beleidslijnen;
 - specifieke bewustmakingsacties en publikaties ter zake;
 - bevordering van de beleidslijnen van de Commissie;
 - harmonisatie van de statistieken over arbeidsongevallen en beroepsziekten;
- analyse van de belangrijke en nieuwe problemen;
- verificatie, controle en follow-up van de omzetting van de communautaire richtlijnen in het nationaal recht van de Lid-Staten, in samenwerking met de bevoegde autoriteiten;
- tenuitvoerlegging, consolidering, rationalisering en voltooiing van de communautaire wetgeving;
- analyse van de sectoren met een hoog risico en van bepaalde categorieën werknemers, met het oog op nieuwe voorstellen;
- leggen van contacten en opzetten van regelmatige uitwisselingen tussen de deskundigen, instellingen en autoriteiten van de Lid-Staten, de normalisatie-organen en de Commissie teneinde de toepassing van de bestaande communautaire richtlijnen te identificeren, te wijzigen, aan te vullen en te verduidelijken;
- internationale samenwerking en bevordering van de Europese wetgeving in derde landen, vooral met de landen die met de Europese Unie associatieverdragen hebben ondertekend;
- bevordering van de werkzaamheden van de Gemeenschap inzake veiligheid en gezondheid op het werk buiten de Gemeenschap, en internationale samenwerking.

Naargelang de specifieke doelstellingen kan de doelgroep als volgt worden omschreven:

- werkgevers en werknemers;
- gezondheids- en veiligheidspersoneel, zoals arbeidsgeneeskundigen, veiligheidsingenieurs, andere gezondheids- en arbeidsveiligheidswerkers naargelang de verschillende stelsels van de Lid-Staten, deskundigen van gespecialiseerde instellingen en/of organen;
- arbeidsinspecteurs;

- werknemers- en werkgeversvertegenwoordigers;
- andere personen die rechtstreeks of indirect invloed uitoefenen op de arbeidsveiligheid (bijvoorbeeld leerkrachten en leerlingen, journalisten, enz.).

Naargelang de acties en individuele projecten zijn de uiteindelijke begunstigden van de begrotingsinspanning van de Gemeenschap alle bovengenoemde bevolkingscategorieën, via de bevoegde autoriteiten en organen van de Lid-Statens.

9.1.2 Rechtvaardiging van de actie

Van de 160 miljoen werknemers in de Gemeenschap worden elk jaar 10 miljoen het slachtoffer van incidenten of ongevallen op het werk, of van beroepsziekten. 8000 werknemers sterven daaraan.

Uit onderzoek is gebleken dat arbeidsongevallen en beroepsziekten vaak samenhangen met middelmatige managementmethoden. Goed management veronderstelt een optimaal gebruik van de beschikbare middelen; daarvoor is een veilige arbeidsplaats nodig, die de veiligheid en de gezondheid van de werknemers beschermt, hun moreel en hun motivatie verbetert, de kwaliteit van de produktie verhoogt en zodoende tot de economische prestaties van het bedrijf bijdraagt. De menselijke aspecten buiten beschouwing gelaten, met name het lijden van de werknemers en hun gezinnen, zijn de economische gevolgen aanzienlijk. In 1992 werd in de hele Gemeenschap naar schatting 27 000 miljoen ecu uitgegeven als rechtstreeks gevolg van arbeidsongevallen en beroepsziekten.

De activiteiten van de Gemeenschap op het gebied van de veiligheid en de gezondheid op het werk zijn doorgaans gebaseerd op de verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschap. De belangrijkste rechtsgrondslag van de communautaire actie op dit gebied blijft artikel 118A, dat met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, de respectieve rollen van de Lid-Statens en de Gemeenschap vastlegt.

In dit verband zal de Commissie de dialoog tussen de sociale partners op communautair niveau blijven bevorderen en uitbreiden.

Derhalve moet de Gemeenschap het doel dat zij zich heeft gesteld om de veiligheid en de gezondheid op het werk nog meer te verbeteren, verder nastreven. Het is van belang de inspanningen ter vermindering van het aantal arbeidsongevallen en beroepsziekten voort te zetten teneinde de werknemers te beschermen, de daarmee samenhangende kosten te verminderen en het concurrentievermogen van de ondernemingen te verbeteren.

De communautaire actie in het kader van de bevordering van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers is niet aan beperkingen gebonden. De Commissie heeft tevens een reeks complementaire acties

opgezet die gericht zijn op de Lid-Staten, de ondernemingen, de werkgevers en werknemers, in de eerste plaats initiatieven om de betrokken partijen beter te informeren.

Het merendeel van de specifieke acties op communautair en op nationaal niveau wordt medegefinancierd (naar rata van 30 tot 70%) met organen uit de openbare of privé-sector van de Lid-Staten. Sommige Lid-Staten kennen tevens ambtshalve aanvullende kredieten toe aan bepaalde acties of studies die voor specifieke regio's van belang zijn. Onlangs is geconstateerd dat de privé-sector een bijzonder belang hecht aan de Europese dimensie, vooral op het gebied van opleiding en voorlichting. Hoewel dit momenteel in een vrij beperkte en niet-systematische financiële bijdrage tot uiting komt, zou dit zich tot een dynamisch element voor de toekomst kunnen ontwikkelen. De op Europees niveau gestarte sociale dialoog zou ook op het gebied van de gezondheid en veiligheid op het werk alle economische sectoren van de Lid-Staten bewust moeten maken van de noodzaak te komen tot een verbetering van de gezondheid en veiligheid van de werknemers en daardoor tot een vermindering van de uit hoofde van arbeidsongevallen en beroepsziekten betaalde vergoedingen.

Er moet echter worden benadrukt dat een systematische mobilisatie van aanvullende financieringsbronnen in de Lid-Staten waarschijnlijk een noodzakelijk element zal zijn om bij de verschillende acties of specifieke projecten betere resultaten te behalen.

Anderzijds kan de doeltreffendheid van de communautaire actie op het gebied van de gezondheid en veiligheid op het werk worden verbeterd door de banden met de overige gebieden van het communautair beleid te versterken.

9.1.3 Follow-up en evaluatie van de actie

De prestatie-indicatoren verschillen naargelang de hieronder opgesomde algemene en specifieke doelstellingen.

Daarnaast dient een onderscheid te worden gemaakt tussen:

- kwalitatieve prestatie-indicatoren, waarvan de verwezenlijking niet altijd in kwantitatieve termen kan worden uitgedrukt;
- kwantitatieve prestatie-indicatoren, die kunnen worden gebruikt om kwantitatieve of kwalitatieve resultaten te meten;
- waarde-indicatoren, die kunnen worden gebruikt om met lagere kosten een bepaald verwezenlijkningsniveau te halen.

In het kader van het vorige actieprogramma heeft de Commissie een reeks acties en/of activiteiten ontplooid, gericht op de ondernemingen, de werkgevers en de werknemers, in de eerste plaats initiatieven om de betrokken partijen beter in te lichten, op te leiden en te begeleiden. De

Commissie heeft een communautair systeem voor informatie-uitwisseling tussen de Lid-Staten opgezet. De activiteiten van het Comité van hoge functionarissen van de arbeidsinspectie zijn nog versterkt met de invoering van themadagen om dieper in te gaan op de methoden en praktijken van de arbeidsinspectie. Het Comité blijft steun verlenen aan acties voor de uitwisseling van ervaringen en informatie tussen de arbeidsinspecties van de Europese Unie, maar ook met betrekking tot de landen van Midden- en Oost-Europa. Het Comité heeft gemeenschappelijke beginselen voor de arbeidsinspectie vastgesteld, en er is een systematische evaluatie van de verschillende inspectiesystemen aan de gang.

Tot slot zij opgemerkt dat de gebruikte methode eveneens wordt gekenmerkt door een groot aantal raadplegingen, zowel van de vertegenwoordigers van de regeringen van de Lid-Staten als van de sociale partners.

Anderzijds brengt de Commissie, overeenkomstig de bepalingen van de communautaire richtlijnen inzake de gezondheid en veiligheid van de werknemers, op regelmatige tijdstippen aan het Europees Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité verslag uit over de tenuitvoerlegging van deze richtlijnen, zulks op basis van verslagen van de Lid-Staten.

Samenhang met de financiële programmering

Veiligheid, hygiëne en gezondheidsbescherming op het werk maken deel uit van de financiële programmering van DG V voor de jaren 1996-2000.

Volgens de financiële programmering van DG V stemt de actie overeen met de doelstelling van bevordering van de verbetering van het arbeidsmilieu met het oog op de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers, alsmede de opwaartse harmonisatie van de omstandigheden op dit gebied.

9.2 Programma SAFE (Safety Action for Europe)

De te financieren acties hebben tot doel steun te verlenen aan het MKB in het kader van de uitvoering van het communautair beleid op dit gebied. Tijdens de voorbereidende fase (1996) zal de passende methodologie voor de uitvoering van dit programma worden ontwikkeld en getest teneinde tegen 1997 een onderscheid te maken tussen de activiteiten die verband houden met het onder punt 6.1.1. omschreven gebied.

9.2.1 Specifieke kwantificeerbare doelstellingen, doelgroep

Dit programma verleent steun aan praktische projecten met het oog op:

- bevordering van de verbetering van de arbeidsomstandigheden, specifiek gericht op gezondheid, hygiëne en veiligheid op het werk, in het bijzonder voor het MKB;
- verbetering van de organisatie van de arbeidspraktijken en de houding ten opzichte van veiligheid en gezondheid op het werk, teneinde de arbeidsongevallen en beroepsziekten terug te dringen.

Het merendeel van het krediet is bedoeld voor steun aan het MKB voor acties met het oog op de correcte toepassing van de communautaire richtlijnen betreffende veiligheid en gezondheidsbescherming op het werk in hun ondernemingen, voor de voortgezette bevordering van de opstelling van strikte normen inzake veiligheid en gezondheidsbescherming op het werk in de Gemeenschap, alsmede ter verzekering van een effectieve inspraak van de sociale partners bij de opstelling, de formulering en de tenuitvoerlegging van het communautair beleid dat de Commissie inzake veiligheid en gezondheidsbescherming van de werknemers voert.

De uitgaven zullen meer bepaald gericht zijn op steun aan het MKB en zullen betrekking hebben op de communautaire wetgeving inzake gezondheidsbescherming, veiligheid en arbeidsmilieu teneinde de betrokkenen bewust te maken van het arbeidsmilieu en van de milieurisico's op de arbeidsplaats.

In het kader van het actieprogramma van de Commissie op het gebied van veiligheid, hygiëne en gezondheidsbescherming op het werk en het in het Witboek over Europees sociaal beleid bedoelde actieprogramma zijn de specifieke doelstellingen als volgt vastgelegd:

- bevordering van de voorlichtings-, opleidings- en educatie-activiteiten op het gebied van de gezondheid en veiligheid op het werk, in het bijzonder voor het MKB;
- ontwikkeling van preventieve maatregelen voor de risico-evaluatie;
- onderzoek van de in het MKB ondervonden problemen in verband met kwesties van welzijn op het werk;
- samenwerking tussen de sociale partners met het oog op een betere kennis van de problemen in verband met de gezondheid en veiligheid op het werk;
- opstelling van niet-wetgevende begeleidende maatregelen ter aanvulling van de wetgevingsdoelstellingen.

Naargelang de specifieke doelstellingen kan de doelgroep als volgt worden omschreven:

- werkgevers en werknemers;
- gezondheids- en veiligheidspersoneel in het MKB, naargelang de verschillende stelsels van de Lid-Statens;
- deskundigen van gespecialiseerde instellingen en organen;
- arbeidsinspecteurs;
- werknemers- en werkgeversvertegenwoordigers.

Naargelang de acties en individuele projecten zijn de uiteindelijke begunstigen van de begrotingsinspanning van de Gemeenschap alle bovengenoemde bevolkingscategorieën, via de bevoegde autoriteiten en organen van de Lid-Statens.

9.2.2 Rechtvaardiging van de actie

Uit onderzoek is gebleken dat arbeidsongevallen en beroepsziekten vaak samenhangen met middelmatige managementmethoden. Goed management veronderstelt een optimaal gebruik van de beschikbare middelen; daarvoor is een veilige arbeidsplaats nodig, die de veiligheid en de gezondheid van de werknemers beschermt, hun moreel en hun motivatie verbetert, de kwaliteit van de produktie verhoogt en zodoende tot de economische prestaties van het bedrijf bijdraagt. De menselijke aspecten buiten beschouwing gelaten, met name het lijden van de werknemers en hun gezinnen, zijn de economische gevolgen aanzienlijk.

Derhalve moet de Gemeenschap het doel dat zij zich heeft gesteld om de veiligheid en de gezondheid op het werk nog meer te verbeteren, verder nastreven. Het is van belang de inspanningen ter vermindering van het aantal arbeidsongevallen en beroepsziekten voort te zetten teneinde de werknemers te beschermen, de daarmee samenhangende kosten te verminderen en het concurrentievermogen van de ondernemingen te verbeteren.

In dit verband is het nuttig de op communautair niveau bestaande regelgeving inzake gezondheid en veiligheid op het werk aan te vullen met een instrument waarmee de Gemeenschap, met name via financiële steun, een impuls kan geven aan acties en programma's van operationele aard die tot doel hebben:

financiële middelen aan te bieden die bestemd zijn om, via het programma SAFE (Safety Actions for Europe), de veiligheid, hygiëne en gezondheidsbescherming op het werk te verbeteren, met name in het MKB.

9.2.3 Follow-up en evaluatie van de actie

- prestatie-indicatoren
 - output-indicatoren (maat voor de ontplooide activiteiten);
 - impact-indicatoren naargelang de nagestreefde doelstellingen;
- geplande evaluatiewijze en -frequentie;
- beoordeling van de behaalde resultaten.

10 ADMINISTRatieve UITGAVEN (DEEL A VAN DE BEGROTING)

Hoeveel van de noodzakelijke administratieve middelen effectief worden uitgetrokken, hangt af van de jaarlijkse beslissing van de Commissie betreffende de toekenning van middelen, met name rekening houdend met het personeelsbestand en de aanvullende middelen die de begrotingsautoriteit heeft toegekend.

10.1 Gevolgen voor het personeelsbestand

Soort betrekking	Voor het beheer van de actie benodigd personeel		waarvan		duur
	<i>permanente betrekkingen</i>	<i>tijdelijke betrekkingen</i>	door gebruik van de binnen het betrokken DG of de betrokken dienst voorhanden middelen .	door een beroep te doen op aanvullende middelen	
Ambtenaren A	13		13		
of tijdelijke B	4	1	5		
functiona- C	8		8		
rissen					
Andere middelen					
Totaal	25	1	26		

Voor de aanvullende middelen moet worden aangegeven met welke tussenpozen zij ter beschikking moeten worden gesteld.

10.2 Algemene financiële gevolgen van de bijkomende menselijke hulpmiddelen

	Bedragen	Berekeningswijze	

De bedragen geven de totale kosten van de bijkomende betrekkingen voor de totale duur van de actie indien het een actie van bepaalde duur is, voor 12 maanden bij een actie van onbepaalde duur.

10.3 Toename van de andere uit de actie voortvloeiende werkingskosten

Begrotingslijn (Nr. en titel)	Bedragen	Berekeningswijze					
		Deskundige	Dagen	Periodiciteit/jaar	Aantal jaren	Totaal	Waarde
<u>A2511</u>							
Bevoegd comité	261 800	34 x 2 x 5 x 770 (2 dagen/regeringsvertegenwoordiger)					
Arbeidsinspecteurs	528 800	8 x 15 x 5 x 880 (1 Tag/privé-deskundige)					
Deskundigengroep: grenswaarden	415 000	21 x 4 x 5 x 988 (2 dagen/privé-deskundige)					
Deskundigengroep van technisch deskundigen voor de evaluatie	231 000	15 x 4 x 5 x 770 (2 dagen/regeringsvertegenwoordiger)					
<u>A2550</u>							
Privé-deskundigen voor de werkzaamheden i.v.m. de follow-up van het programma	220 000	5 x 10 x 5 x 880 (1dag/privé-deskundige)					
<u>A1300</u>							
Dienstreizen	400 000	Brussel: 10 x 10 x 200 = 20 000 (jaarlijks) Overige: 50 x 1200 = 60 000 (jaarlijks)					
Totaal	2 305 800						

De bedragen geven de totale kosten van de bijkomende betrekkingen voor de totale duur van de actie indien het een actie van bepaalde duur is, voor 12 maanden bij een actie van onbepaalde duur.

ISSN 0254-1513

COM(95) 282 def.

DOCUMENTEN

NL

04 - 05

Catalogusnummer : CB-CO-95-316-NL-C

ISBN 92-77-90895-5
